

NAGYVÁRAD

Főszerkesztő HEGEDÜS NÁNDOR

Felelős szerkesztő MARÓT SÁNDOR

Könförfalazás

A bukaresti parlamenti élet elmúlt hetére kétségtelenül a Sándor-féle affér nyomta rá bélyegét. S hogyha a parlamenti többség az erdélyi magyar kisebbség egyetlen akkreditált képviselőjében egyebet mint sovinizmust látni nem tudott, egyidejűleg arról is gondoskodott, hogy ezt a vélt sovinizmust többségi részről még erősebb sovinizmussal ellensúlyozzák.

A lat, a mérleg tulsó serpenyőjében a kipróbált Bianu szenátor volt. Isten tudja, nem azért mintha Bianut komolyan kellene venni, hiszen mulatságos fölszólalásait már magunk is nélkülöznénk ha legnagyobb meglepetésünkre bármily okból elmaradnának, de a mi szemünkben Bianu, az övékében Sándor mint két komplementér pont: jelenség, amivel foglalkozni felette érdemes.

Eltekintve attól, hogy az állampolgársági törvényjavaslat körül felzajlott vitában Sándor Józsefnek a mi kisebbségi szempontunkból feltétlenül igaza volt, míg Bianunak nemcsak kisebbségi, de általában szempontokból sincs soha igaza, amikor bennünket érintő kérdésben hallatja szavát, ismételjünk etől eltekintve a Sándor és Bianu-féle politikai koncepció veszedelmesen egyhúron hangolódik.

Mit mond az aktuális honossági vitán s a Bianu által oly kevés jóindulattal felkavart romániai zsidóügyön túl sztereotip módon Sándor József és mit Bianu szenátor úr?

Sándor József azt mondja, hogy őt intranzigens magyar érdekek sohasem vezetik, amikor Romániában kisebbségi politikát csinál s végeredményében Románia presztízsének használ, amikor meg akarja akadályozni azt, hogy a kiutasítás egy ki-méletlen honossági törvény következtében ne következzen be abban a sajnálatos mértékben, amire ma kilátásaink vannak. Mert — mondja Sándor — ha a törvényt mégis keresztülhajtják (ami azóta meg is történt) akkor ez a Románia területéről kiutasítandó százezren felüli zsupp-alany olyan hangosan fogja-sérleméit a külföld előtt feltárni, hogy abból a román politikának aligha lesz túlságosan nagy a dicsősége. Emiatt, az állami presztízs szem előtt tartásával óhajtja tehát Sándor, hogy a képviselethez a törvényt ne szavazza meg.

Nem szeretnők, ha bárki is félreértene bennünket. De a rabulisztika ebben a formájában célszerűtlenebb, mintha Sándor egyszerűen azt mondaná: tiltakozom a honossági ilyen meg ilyen megállapítása ellen, mert annak kézzelfogható éle az általam képviselt kisebbség egzisztenciájára nézve veszedelmes. Ebben a formában Sándor József tiltakozását mindenki komolyan venné, ha mint valószínű, ebben az esetben sem fogadná el. De azt mondani, hogy nem is annyira a kisebbség, mint inkább az államérdek diktandójára emeli fel Sándor József szavát a honossági törvény ellen, ezt komolyan venni nem lehet.

Viszont lássuk az érem másik oldalát: halljuk Bianu szenátor urat.

Természetesen ő meg nem intranzigens román. Nálánál senki hőbben nem kívánja a kisebbségek boldosulását a

megnagyobbodott Romániában. S a kisebbségek saját érdekükben tennék jól, ha nem ragaszkodnának eddig tanusított viselkedésükhöz. A kisebbségeknek előnyére válnék, ha feladnák iskoláikat, a zsidóknak előnyére válnék, ha elfelejtenének magyarul beszélni, sőt alkalmasint az is, ha az államnyelven kívül minden más nyelvet elfelejtenének. Bianu ezt a jótanácsot természetesen arra hivatkozva osztogatja a boldog-boldogtalan, de inkább utóbbi kisebbségeknek, hogy nálánál őszintébb barátja nincs a minoritásoknak.

hiszi Bianu úr, hogy én elhiszem neki, hogy őszintén kívánja a kisebbség boldosulását?! Hogy hinnék Bianunak, amikor nem tudok egészen binni Sándor Józsefnek sem?!

Mit mond azonban Bianu úr?
Bianu úr: — többség. Bianu úrnak ennélfogva semmi szüksége a magyarázkodásra.

Az idő mindenestre messze van, amikor nyíltan szemébe mondhatjuk egymásnak, hogy én jó magyar, te pedig jó román állampolgára vagy ennek az országának s én körömszakadtig védem a magyar, te pedig román érdekeidet. Mesz-sze van ez az idő, mert amikor én és te ezt egymásnak anélkül megmondhatnók, hogy a te, vagy az én embereim tajték-kozva verjék a padokat, akkor már talán arra sem volna szükségünk, hogy egymás érdekeit könyvéig túrközve késhegyig megvédelmezzük. A dühös defenziva helyébe jóval előbb a békés megegyezést iktatná addig a konszolidáció.

Addig persze mindig lesznek Bianu-jelenetek és padverések és addig éppen úgy mint a multban, hiába, két sovinszta közül mégis annak van igaza, aki alul van a többséggel szemben, mert ő az elnyomott.

Letartóztatták a magyarországi kommunista-puccs vezérét

Egy orvostanhallgató volt a szervező — Kun Béla aratószírájkat tervezett Magyarországon

Budapesti tudósítónk távirata alapján tegnap beszámoltunk a Magyarországon felfedezett kommunista puccsról, melynek célja az volt, hogy kommunista propagandával behálózzák egész Európát. A budapesti államrendőrség pedig erőlyesen folytatja a nyomozást az ügyben és már a következő izgalmasan érdekes részleteket jelentik a nyomozás új fázisairól:

A kommunisták utáni nyomozás megállapította, hogy Kun Bélák magyarországi megbízottja egy orvostanhallgató volt, akit már le is tartóztattak. Az orvostanhallgatónak megbízása az volt, hogy

Németországban, Ausztriában, Csehszágban, Magyarországon a kommunistákat megszervezze. Főleg a földmunkások és kubikosok között izgatott. Eger környékén bérésnek állott be.

Az orvostanhallgató lakásán kompromittáló iratokat foglaltak le, amelyekből megállapították, hogy a nyáron aratószírájkat akartak rendezni.

Sőt, hogy a tulzó ébredők is megnyerjék, pogromot akartak rendezni a Duna-Tisza közén.

Az orvostanhallgató a rendőrségen sikertelen öngyilkosságot kísérelt meg.

A budapesti államrendőrség detektívelei a vidék több városában is folytatják a nyomozást a kommunista összeesküvés ügyében. Róran letartóztatták a mozgalom főirányítóját: Pagonyi Antal hírlapíró, a kiről kiderült, hogy Oroszországban sokáig Kun Béla mellett teljesített szolgál-

tot, vele benső barátságot tartott fenn. A házkutatás során megtalálták Kun Béla leveleit, valamint Pagonyi Antal leveleinek másolatát, amelyeket Kun Bélához intézett. A levelekből megállapítható, hogy Pagonyi két évvel ezelőtt eljött haza Oroszországból. Flóször Berlinben agitált, azután Magyarországra ment és Egerben telepedett le, ahol az Igaz Szó című helyi újság munkatársa lett. Szabad idejében kitartó agitációval híveket szerzett a kommunizmusnak. Az agitációt hólábad rendszerrel folytatta. Letartóztatásakor mindent tagadott, ezzel szemben a terhelő vallomások egész tömegét produkálta a nyomozás. A bizonyíték dacára Pagonyi még eddig nem tett beismerő vallomást.

A rendőrségi cellában Pagonyi is öngyilkosságot akart elkövetni. Felvágta ereit, azonban idejében észrevették és elköttették sebeit.

A nyomozás eddigi adatai szerint a mozgalom főfészke Egerben volt.

A lakástörvény a kamara előtt

Bukarestből jelentik: A kamara ülésén Dissescu a lakásinség ügyében szólal fel. Gussi kéri a kamarát, hogy a kormány ne csak a hadiözevegyekről, hanem az özevegyekről is gondoskodjék s azokat kellő védelemmel részesítse.

Mosoiu szenátor kéri az üzlethelyiségek felmondásának határidejét hat hónappra szállítsa le a kormány.

Hancu a nyugdíjasokat veszi védelmébe és javasolja, hogy a dráguláshoz mértékben nyugdíjukat emeljük.

A szenátus ülésén Botez szenátor kérdezi, milyen intézkedést fogantatosított a kormány az ellen a bank ellen, amelyik az ország jóhírnevét rontotta a külföldön.

Cocias szenátor Botez interpellációjára megjegyzi, hogy annak idején szükség volt a külföld felvilágosítására. Az Averescu-kormány akkor akarta keresztülvinni a Sindexs üzletét, mellyel a C. F. R.-t magának kézbe juttatta volna.

Majd áttértek a hadsereg reorganizációjára.

Hozzászólás

a Csarnok—Moskovits-afférhez

— Válasz —

Láttam, hogy „porzik a porond” és egyesek igitkeznek a porzást minél szélesebb rétegekre átvinni, de mind ezen porzások eddig nem tudtak engem arra ráébíni, hogy magam is felvonuljak a porondra és egyeseknek, — mivel szerencsém volt tapasztalni, hogy nem többeknek — izzó hangulatát belevégem egy város közönségének ítélkezésébe.

A közigazgatási bizottságban tett felvételről a zúgkereskedelmének kinövésével ellen már hivatalos megállapítást nyert azon irányban, mivel egyesek érdeklődtek a közigazgatási bizottságnak azon bizonyos üléséről felvett jegyzőkönyve iránt, amely bizonyítja azt, hogy én tisztán a zúgkereskedelem megrendszabályozása ellen szólamtam fel. Tettem pedig ezt azért, mivel igenis a zúgkereskedelmének kinövését igen gyakran látom magam előtt és arra többen figyelmeztettek is. Sőt azt is tudom és arra rá is mutattam, hogy ezen zúgkereskedelmet nem azok folytatják, akik ennek a városnak tisztességese kereskedő elemei között nőttek fel — akiket én mindig védelem és védeni fogok — hanem azok, akik nem sajátították el a mieinknek a kereskedelemről vallott tisztos fogalmait és éppen azért az üzlethez az illetékesek figyelmét fel kell hívni, hacsak nem akarjuk azt, hogy ezeknek ténykedéseivel az egész kereskedelmet általánosítsák. Mint kamarai elnöknek ugyanez volt a felfogásom és ugyanebben az irányban működtem a legitim kereskedelem megvédésére és ugyanez az elv vezetett akkor is 1913-ban, midőn a miniszter által vétettem le a helybeli lovassági laktanyáról — miután az ezredparancsnok azt nem akarta — azt a táblát, melyen el a felirás szövegétette meg a helybeli tisztos kereskedelmet „ügynököknek és házalóknak kidobás” terhe mellett tilos belépni; mert még akkor nem kezdődött meg a bevándorlás, csak később a háború alatt és csak akkor kezdődtek a zúgkereskedelmének kinövésai.

„Még volt valami, ami az elkeseredést kilobbantotta” és pedig a hozzászólás szerint az, hogy én a közigazgatási bizottság kinevezett tagja vagyok, tehát nem érezhetem magam mellett „egy társadalmi rétegnek bizalmát”. Itt igazán — ha ez így állna — csak csodálnom kellene a prefektus, a polgármester és a rendőrprefektus urak előzetkenységét, akik ugyanazon ülésben, midőn követeltem azt is, hogy a városi nagyobb bevételek (mint taksák és kövezetvámok), melyek itt annyira megdrágítják az életet, hováfordításáról adjanak elszámolást, midőn azt kérdeztem, hogy ki engedi meg a Fő utcán azoknak a bódéknak a felállítását, melyek az üzleteket elállják, és midőn továbbá azt kérdeztem, hogy az esti színház- és mozielőadások utáni razzákat miért rendezik: ezek a magas tisztelők urak nem kérdezték tő-

lem, hogy melyik társadalmi réteget képviselem én a közigazgatási bizottságban, hanem igitkeztek a „kinevezett bizottsági tagnak” megnyugtató választ adni. Megszűnt az autonómia, a városi ügyek ellenőrzéséhez kinevezés útján lehet jutni. Én igitkeztem ezt a legjobb belátásom szerint az igaz meggyőződés bátor hangján szolgálni, ettől az úttól engem eltéríteni nem lehet. De kérdem én, hogy a Csarnok számos előkelő és a pénzügyi bizottságban kinevezett tagok miért nem jelennek meg, vagy csak elvélve is oly kis számban, ezen az üléseken? Már azt is indítványoztam, hogy ezeket az urakat töröljék a tagok sorából, hogy jöjjenek be azok, akik több érdeklődést mutatnak, hogy ne csak én hadakozzam legtöbbször Kelen Béla barátommal a taksák, a magas várnok és adók ellen, de legyenek ott képviselve és szóaljanak meg azok is, akik érdeklődnek Nagyváradi város ügyei és a helybeli kereskedelem érdekében.

Nem vonultam ki eddig a fórumra, mivel nem szeretek ott a magam szemével foglalkozni. De miután a hozzászólás arra is felhívott, hogy mutassam be, hogy a lei javulásával szemben, hogyan áruktam én a fát és a buzát, kénytelen vagyok kivonulni, illetve válaszolni. Nem vitatkozhatom e szűk keretek között a valuta javulásának teóriáiról és annak belföldi vásárló képességének emelkedéséről. Azonban tudom azt, hogy ezek az árak csakis az import és export áruknál jöhetnek tekintetbe, ott ahol idegen valutában kell venni, vagy eladni. Sőt koncedálom azt is, hogy itt is egyes áruknál lehetnek természetes kivételek. De azért szíveskednének irrodamba elfáradni és mindenkinek kész vagyok bemutatni, hogy olcsóbban adom a fát, mint eddig, mivel a magyar korona romlása folytán és a bécsi koronának a helybeli piacon a lei emelkedése miatt való olcsóbbodásával nem tudom a fát oly mennyiségben exportálni, mint azelőtt, amikor a lei Zürichben csak 240-en jegyeztetett, Buza eladásokról nem számolhatok be, mivel sajna eladó buzám nincs, de a buza nem exportálk itt, mivel a belföldi termés nem fedezi a szükségletet.

En ezen hozzászólásommal a magam részéről az ügyet befejeztem annyival is inkább, mivel nem akarom az ügygel a közvéleményt izgatni, arra nekünk semmi szükségünk nincs.

Dr. Moskovits József.

• Tündérszép lesz a Bráza Najád crémtől. Mindenütt kapható.

Kárpitos

munkákat a legszebb
kiviteiben jutányos
árban készíti

Kovács kárpitos

Strada Francisc Deac (Deák Ferenc)-utca 1. szám.

Dorian-filmszínház

Ma, vasárnap utóljára

A FENEGYERER

Kalandor dráma 6 felvonásban.

Főszerepben:

Luciano Albertini Dorian-film

Hétfőn először látható

A SEJK

Keleti történet 6 felv. A főszerepben:

Agnes Ayeres és
Rodolpho Valentino

Dorian sláger film!

A BANCA CHRISOVELONI ghidigeul gyáraiból naponként elsőrangú minőségű friss
ÉLESZTŐ
érkezik. — Nagyváradi főterakat: BLUM JAKAB, terménykereskedő. — Piata Unirii (Szent László-tér.) Kapható minden nagyobb kereskedésben, — olcsó árban
Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școala - BCU Cluj

A hushagvói karnevál

Még csak néhány nap, a hivatalos farsang végét ér és rák borul a hamvazó szerda hűbáló szűrkésége. De a Gyermekbarát két gúnis rendezője: dr. Olasz Bláné és dr. Verzár Istvánné nem hagyja, hogy szimplán érjen véget a farsang s olyan csattanót adnak neki hushagvó éjszakájára, amilyen nem volt emberemlékezet óta már. Igazi hushagvói éjt rendeznek tele dévaj-ággal, trükkkel, vidámsággal. Nem szüpadon, hanem a terem közepén fog duhajkodni karnevál-herceg és egész kísérte. Megnyitnak a közönség előtt a Csarnok összes terméi és hushagvó keddet kitolják hamvazó szerda délig.

Az estély fél 10-kor kezdődik. A program a következő:

1. Carnevál-herceg bevonul udvarával. Carnevál-herceg: Fader Baba.

2. Piero és Pierette, aktuális stancokat énekelnek: Nosz Bandi, Rado Zuzsika és Csucs Baby. A stancokat Hili László írta.

3. Carnevál-herceg táncba megyitja az estélyt. Carnevál követik a bohócok: Ligeti Maca, Marion E., Homoki József és többek.

4. Kozsnyay Lujza táncművész német szpanyol táncot lejt.

5. Galambposzt. Postások: Fried Erna, Reidner Mária, Rados Erika, Szabados Lili, Nemesi Nusi, Molnár Nelly.

6. Homocaj József román tánc.

7. Maliszto öt ördögével: Bródar János Kolb Boske, Rado Mária, Bürger Oga, Szűcs Gizel és János István.

8. Ibojanelek: Papp Margit, Rozsi vesztet az ibo-anulással: Losonczy E., Szűcs Boske, Varga István, Hudu Manci, Huzar Margit, Andras Marc, Papp István és Istvánffy Lili.

9. Most jön a red end meletkő: dr. Olasz Bláné, mint a váromenyecse, dr. Kazay Kálmán, mint szaracs, Morvay Inci és Mária, mint tank áruvek.

Utoljára: Fenyves Szabócs, mint Göddő Sándor Madas Pisti, mint Fiuma Rozsi megkezdik a tancot. Csuganyok: Nagy Geza, Szabó Gyula és Szűcs Bandi.

A rendezőség telkeri a közönséget, szíveskedjenek letelepedni a rendezésben megjelenni. A jelmezések kedden délelőtt 10-től 1 óráig a Csarnokban jelenkezzenek, hogy a felvonulásban a rendezőség beosztása ássa őket.

A szűcs és változatos műsort az ötletet elindító, dr. Verzár Istvánné a töle megzakott szellemességgel és tünnel állította össze, annak személye garancia arra, hogy az estély a szezon legsikerültebb műsora lesz. Jegyek a Hangya főcsai üzletében elővetelben kaphatók.

Kéri a rendezőség azokat, akik a cukrászdához hozzájárulnak, hogy adományait kedden déli 1 óráig küldjék a csarnokba.

• Fischer Aruháza Saspassage. Harisnyái a legjobbak, árai a legolcsóbbak.

• Matyóterítők, diványpárnák, abroszok, filék, milliók, stórok, ágyterítők, kötött, horgolt és receterítők aranyban, selyemben, óarany és typosokkal és mindenféle tenerifa, horgolt és kötött motívok, rojtos selyem kendők, plüss abrosz, bozzával szövetfüggönyök nagyon jutányosan eladók Weinbergerné Str. Mo. nastroi (Zárdau.) 1.

Társadalmi problémák

Lakás és házasság

A mai társadalomnak nagy és súlyos problémái vannak. Életfejlődést gátló problémák, amelyek már hatalmas törzsszerű növekedve, elveszik előlünk a jövő kilátásait és rettentő sullyal ereszkednek reánk.

Egyik ilyen probléma a házasság kérdése. Az utóbbi öt esztendőben felnőtt egy új generáció: férfiak, akik házasodni szeretnének, nők, akik rendelkezni szeretnének. Egy hatalmas ifjúság cseperedett fel, akiket a szülők a házasság biztos révébe, boldogságban szeretnének tudni már. A házassághoz pedig kell: lakás. A madár fészket, az állat odút készít magának. Az ember nyomorultabb ezeknél is, neki mindehez pénz kell. Szóval épen az, ami e város óriási percentijének nincsen. De megürült lakás csak akad.

Itt jön a bökkenő. Mindenki tudja, hogy minden megürült lakás a lakásbizottsághoz bejelentendő. A lakás rekviáló bizottság azonnal el is rekvirálja. A polgárságra nézve ez igen siralmas helyzet. A rekviáló bizottságnak nincsen joga másnak lakást adni, mint: tisztviselőnek és katonának. Ebből természetesen a következik, hogy minden megüresedett lakásban csak tisztviselőt vagy katonát helyez be. Mintha e város adózó, dolgozó polgársága nem is lenne. Mintha az államnak, társadalomnak erősödéséhez, jólétéhez, virágzásához a polgárság nem járulna hozzá?

Te nem hiszel nekem felebarátom és kérvényt kérvényre nyújtasz be a rekviáló bizottsághoz lakás végett, abban reménykedve, hogy bár a fenti két kaszthoz nem tartozol, mégis csak megkönyörülnek rajtad. Lehetetlenség: a törvény szigorúan előírja a rekviáló bizottság hatáskörét, melyet túllépnie nem lehet és nem szabad.

A lakbértörvény eredetileg szabad kezdet biztosít a háztulajdonosnak, kiadhatja a megüresedett lakást annak, akinek akarja és ha bemutatja a bérlelővel kötött szerződést a pénzügyigazgatóságon s ott tudomásul veszik, a beköltözésnek akadályát nincs. Ezt a szakaszt azonban mindott, ahol rekviáló bizottság működik, hatálytalanították. Még arra sem lehet gondolni, hogy egyszer csak eljön talán az idő, amikor sem tisztviselőnek, sem katonának már nem lesz többé szüksége lakásra. Ekkor azt sem mondhatjuk, hogy nemzeti-ségi kérdés. Nem. A nem tisztviselő román ép úgy nem számíthat a rekviáló bizottság után lakásra, mint a magyar, vagy bárki más.

De térjünk vissza a házasságra, amelynek ma egyetlen akadály az, hogy az ifjú pár nem kaphat lakást.

Felkerestem Gerlán Gábor városi aljegyzőt, a lakásrekviáló bizottság elnököjét és a következő kérdést tettem fel: zottság, hogy elfoglalhassuk?

— Menyasszony leányom van — tesztük fel, — otthon nincs hely az ifjú párnak, az esküvőnek egyetlen akadály van: nincs lakásuk. Illetve tudnánk egy megürült lakást, a háztulajdonossal is rendben vagyunk: beleegyezik a lakásrekviáló bizottság, hogy elfoglalhassuk?

— Állami tisztviselő vagy katona a vőlegény?

— Egyik sem. Kereskedő.

— Akkor: nem. A lakásba nem költözhettek be, mert ha bárki bejelenti, a bizottság elrekviálja és tisztviselőnek adja ki. — És ha az ifjú pár beköltözik, fiam, a kompromittált elé állítja a bizottságot?

— Nem lehet. A háztulajdonos köteles bejelenteni a bizottsághoz a megüresedett

lakást, az viszont köteles tisztviselőnek kiadni. Ha mégis beköltözik, ki fogják lakoltatni az utcára.

— Ez lehetetlen helyzet a polgárságra. Mért nem mondják ki, hogy meg van tiltva a nem tisztviselőnek a költözködés joga. Így nem lehet férjhez adni a leányokat s nem nőülhetnek az emberek.

— Ez pedig így van. En már ezt a kérdést felvettem a bizottságban, amely azt felelte, nem mérlegelheti ezeket a dolgokat, mert nem hozzá tartoznak. Az ő hatásköre s megbízatása korlátozva van a tisztviselők részére való rekviálásra. Megtörtént már számos esetben, hogy elfoglalt lakást fiatal párok. A vőlegény felmondta legénykori lakását s már szállították a butort az új lakásba, mikor ment a rendőr és kérte a lakásigazolványt. Nem volt. A lakást elrekviálták s az ifjú pár az ég alatt maradt.

Mindez pedig nem jelent mást, mint hogy csak azok köthetnek házasságot a polgári társadalomban, akik a szülőknél meghuzódni tudnak, vagy az ifjúság lemond a házasságról egyelőre, jobb kilátásokig.

De ez sokkal súlyosabb probléma, mintsem el lehetne siklani fölötté azoknak az intézményeknek, amelyek a polgárság lakástügyének konszolidációjáért küzdenek: a lakásbérlek és háztulajdonosok szövetségének. Ezek ma mozdulatlanul összetett kézzel ülnek, küldötteik parorálnak a lakásbizottságban, holott egyetlen fórum, amelynek döngőitől kellene a kapukat a polgárság érdekében: a kormány. Össze fogva a bukaresti szövetségekkel közös akcióban kellene küzdeniök a mai megbénító helyzet megváltoztatása érdekében.

Ezzel a kérdéssel összefügg a lakásrekviálás sokfélesége. Van közte jó egynehány megörökített történet. Többnyire abból áll, hogy egy tisztviselő kinéz magának egy lakásban egy szobát, amelyik neki legalkalmasabb. A bennlakóknak nem szól semmit, hanem bejelenti a lakásrekviáló bizottsághoz, hogy itt és itt üresen áll, elfoglalható egy felesleges szoba, kéri azt részére kiutalni. Kiutalják. És másnap a síró háziak ostromolják a lakáshivatalt, hogy tévedés, abban laknak, hálának, csak épen akkor nem voltak otthon. Végre heheket mulva a lakásbizottság elé kerül az ügyük, amely szintén belátja, hogy bizony az a szoba nem felesleges és kimondja, hogy mentesíti a rekviálás alól. No hála Istennek, szusszan föl a családfő. Korai öröm, korán törli le könnyeit, mert az illető tisztviselő csak akkor köteles kimenni, ha majd megfelelő lakást kap. És ha nem siet utána járni? — Hát később kap. Valamikor.

Ime egy eset. Egy kétszobás lakásban lakik egy házaspár két nagyocskával iskolás leányával. Egyik szobában alszanak a szülők, másikban a két leány.

Egyik nap beállít egy úr s szétnéz a lakásban. Csak az anya van otthon. Az apa munkájában, a gyermekek iskolában.

Az úr, aki tisztviselő, látja a leányok két ágylát s hogy a szobának külön bejárata is van. Nem szól semmit, nem kérdez, hanem a lakásrekviáló bizottságnál kéri a szobát, mert csak egy asszony lakik a két szobában. Kiutalják neki és feleségével együtt beköltözik a két leány szobájába, elvéve ágyukat, ágyneműjüket s mindent, ami a szobában van.

A családapa szalad a lakásbizottsághoz, ahol hamar kiderül, hogy hamis adatokkal vezették félre a bizottságot.

Történik, mint fentebb: mentesítik a rekviálás alól, de a tisztviselő és felesége benne maradnak mindaddig, míg — a jó Isten a megmondhatója előre — a tisztviselő más lakást kap.

Igy szólna a törvény? Lehetetlen! Hát bizony nem így szól. A törvény azt mondja: mikor egy lakrészt elfoglalhatónak jeleznek, köteles a rendőrkormányzó és a társadalomszolgálat egy kiküldöttje a helyszínen megjelenni s a miniszterium által kiadott proces verbal (jegyzőkönyv) rubrikáit kitölteni. E rubrikákba be kell vezetni: mekkora családja van a bennlakónak, hány évesek és a legapróbb részletekig leírni az egész lakást, hogy tökéletesen kimutatható legyen a lakrészt nélkülözhetősége.

A proces verbal másik oldalán be kell jelezni szóról szóra a lakástulajdonos véleményét, kifogásait és vele saját kezűleg aláírni. A harmadik oldalon a kerületi kormányzó és a hadseregparancsnokság jegyzi bele véleményét aláírással. Végül jön a bizottság véleménye, illetve döntése.

Ilyenformán igazságtalanságok, félrevezetések nem történhetnek. A kormány intenciója, hogy csak felesleges lakrészt rekviálhassék, betartható.

A proces verbal ívek ott fekszenek a lakáshivatalban, nem használják.

— Miért nem veszik fel a rendelkezési intencióhoz híven a helyszíni jegyzőkönyveket?

— Azt nem tudom megmondani — felelt kérdésünkre Gerlán úr.

Csodálkozunk, hogy a bizottság nem érzi hiányukat annyi félrevezetés után sem.

Peredy György.

* Filet-csipkék, festett gobelinek előnyös áron kaphatók. Gárdos és Reinherz kézimunka szalonjában. Lakatos-utca 8.

Leltár árak

Haas Lipót Linoleum üzletében

Oradea-Mare, Str. Rep. Ferdinand No. 5.

Férfi és női gummikönyv

a legjobb angol gummizással 875.—

Linoleum (fűtő szőnyeg méterje 1 167.—

Linoleum (hűtő szőnyeg 200/250 1250.—

Abrosz viasszosvászon, konyhasztalra 94.—

Futószőnyeg prima minőségű 105.—

Hűtőszőnyeg jó minőségű 200/300 1920.—

Szőnyeg bevágott ágyalával 170.—

Olomán takaró 1650.—

Kókuszszőnyeg prima minőségű méterje 100.—

Bőrvasznak kárpitosok és kocsigátlók részére, erős minőségű 145.—

Megnyílt! **Selejtes cipőáruház**

Megnyílt!

Női, férfi és gyermekcipő-különlegességek óriási raklára

Színház-utca 4 szám

Rendkívüli olcsó árak

A nő a politikában*

Irta: Pálffyiné-Gulácsy Irén.

Eszembe jut néhaivaló jó Mikszáth Kálmánnak egy szellemes mondása a szerelemről. Szerinte ez a probléma a legegyszerűbb a világon. Adva van két különféle ember, akik találkoztak. Két eset lehet: vagy együttmaradnak, vagy szétmennek. Ennyi az egész. De a kezdő, és végpont közt van egy kis teketória. És épp ez a kontórfalazás, ez a mindig másszínű húzavona tartja állandó aktualításban, az érdeklődés homlokterében, ebből élnek a regényírók, ez feszíti, mozgatja a kultúra rugóit, egyben ez az asszony örök erőssége és magát a társadalmat, a társadalmi együttélést lérehozó, kifejező csomópont is.

Ez a súlytalannak látszó kis teketória volt minden idők kulturális fejlődésének legbiztosabb fokmérője, körötte, védelmezésére születtek az első törvények. Belőle eredt a család, törzsek, nemzetségek, fajok, ugyancsak természetes együttműködő, eleintén ösztönös, több tudatos sajátosságaikkal és eszméikkel, az összetartozandóság, fajiság és nemzetségi érzéssel együtt.

Mikor az ember a szellemi fejlődésnek erre a fokára hágott és mikor ennek a fejlődésnek tudatára ébredt, amikor tehát a társadalomalkotás eszméjének fogamzására megérett: az időben vált először kétfelé a férfi és nő eddig közös útja. Mert a férfi első önmagától elvonatkoztatott, a társas együttélésre irányzott gondolata az erőbeni hatalom és annak megszorozása, a munkamegosztásból fakadó előnyök harci megvédése lett, míg a nő annál mélyebben befelé fordult, érzelmeiben, övéi gyámolításában annál hatványozottabban engedett tért beleoltott ösztöneinek. Hogy ebből a természetbeni és elhivatottságban két végletből mégis lábára állt a társadalom — melynek pedig épp a harmonia, a béke az éltető eleme — ez a politika egyedül érdeme.

Mert mi a politika?

A politika az a nagyobb szabású teketória, ami a társadalmi együttélésre kényszerült embercsoportok összetalálkozásától szétválásukig terjedő időben, az érdekek természetes szétválását áthidalni, fajiságok, nemzetségek együttmaradását lehetővé tenni törekedik. A politika a megalkuvás tudománya. Irányelve csak egy van: a célszerűség. A politikának nincs szíve és nincs gerince. A politika végeredményében tehát sem a társadalmat kitévő férfiak, sem a nőkomplexum érzésvilágát, igényeit nem fedheti.

Ebben gyökerezik esendősége is. Mert két urnak, ezerféle szempontnak egyformán jól szolgálni képtelenség. Így jönnek létre — épp a dolog természeténél fogva — a politikai hibák, melyek idővel, szembeszökő nagyra növe, a kor követelményeiből kifehélyesedve: társadalmi betegségeket, megrázkódtatásokat, forradalmakat és háborukat eredményeznek és megbuktatnak egy-egy tarthatatlanná vált rendszert.

A békétlenség a társadalomban élésnek és rendszabályainak elmaradhatatlan folyománya. Mert a tömegekbe s hozzá nem homogén tömegekbe verődés ellentmond az ember ösztönös természetének. Individuális ösztöneire bilincseket rak, szabad irányvételre elő határvonalakat húz, kilendüléseit megnyirbálja, olyan kényelmetlenséggel, amit az ember semmiképp se tűrne.

* Megjelent a „Magyar Kisebbség” című nemzetpolitikai szemle februári számában.

ha nem látná rebellis szándékával fenyegetően szembeállított porkolábját: a mindenféle megtorló és büntető lehetőséggel fölfegyverzett politikát. Csak világos hogy a szabadulni vágyó első ösztöne a gyűlölet, kínálkozó alkalmammal rombolásra készleti börtönörével szemben s míg a béklyóból kirántott ököl el nem fárad, addig szakadatlanul zuzza, tőri is számtalan generáció keserves munkáját. Csupán mikor a romok már fején át nőttek, mikor már egyéni existálhatását fenyegetik: akkor rettenetesen észre a társadalom harcösztönü, erőhatalommal győzködő egyik összetevője, a férfi.

Elsősorban megdöbben az önmaga és neme művétől, majd a csömör és passzivitás bágyadtságába ernyed. A lázadó ököl egy történelmi korszakra elvégezte a maga munkáját, az agy pedig visszahátrál az ujrakezdenő társadalom és rendszerépítés szizifuszi teljesítményének gondolatától.

A letargiának e könnyen végzetessé válható periódusában jön minden idők nagy összeomlása után a nők szerepátvétele. A predesztinatív gyöngéd ösztönök érzések sarokbareitik a vérlente fegyvereket, a szeretet eltakarja a borzalom, önvád és reménytelenség szörnyű képeit, simogató, lágy kezek eleven rózsaszínűt át szűri a jövő perspektíváit és a nő fizikumának titkába beoltott remény, a továbbfolytatódás, a történelmi katalizmák után friss, tömört, zárt sorokban következetesen világra és életreinduló utódok ébresztőjével kötelességéhez karolja a kétségbeesés meredéken támolgató emberhímét.

Nagy háborúk rendszerbukások, világelfordulások nyomán jön az asszony munka: az elesett férfi fölemelése, önbizalomra-dörzsölése, életkedvre-ápolása, munkára-erősítése. A romok alól előkerülnek a még használható építőanyagok és az új otthon, az új társadalom építőkövei a morális tisztaság rögzítő és kötőanyagának kezdenek friss fallá növekedni.

Az új otthon, társadalom és állam megteremtése, lakhatóvá tétele, a férfivel csatlóval, nemzetséggel megkedveltetése: a nő feladata. Egy korábbi történelmi szakasz lezárulta után csak így menthetők át, így tehető újból közkinccsá a régi, verbeoltott törvényű, meggyászolt értékek. Míg ez az alkotó munka el nem készült, addig az asszony energiájának fele a társadalomé. És minden társadalom, fajiság, felekezeti és nemzeti joggal veti erejére ezt a vámot, joggal teheti kezét vállára annak a nőnek, aki az organizálás munkája alól kivonta magát. A mű befejezése után ugvis lesz ideje önmagába és családjába fordulva pihenni az újabb földindulásig.

Mert a stabilizált társadalomban, a régi értékekkel ujjabutorozott államban és annak aktív politikájában a nőnek már megint semmi keresnivalója nincs. A rend és nyugalom helyreállításával visszaköveteli egész energiáját, minden egyéni kvalitását, tevékenységét a szűkebb család épen és osztatlanul. A történelem tanulsága szerint az aktív politikus nő annál nagyobb átkai voltak koruknak, mennél magasabb polcra lendítette őket a véletlen.

Ezekben röviden belefoglaltatik a ma tennivalója is. Szűkebb pátriánk, Erdély, a katalizmák követő ernyedtség idejét éli. Szerte romok az akció, ha nem is szűnetel, de legalább is minimális. Bátoratlan tőke, a vállalkozókedv hiánya, kallódó energiák mindenfelé. A kép vigasztalan volna — szinte az agóniáé — ha belül, lesoványodott kisebbségi társadalmunk mellett nem lüktetne eleven biztással a nő fokozott tenni, rendezkedni, segíteni vágyása.

A mi asszonyainkat a történelmi kötelesség órája éberentalálta. A lassu munkában már lerakták az építkezés alapköveit. A morális kincsek átmentésében megmutatták képességeiket. Erkölcseiket a zavaros idők és minden idegen befolyás, szokás, áramlat ellenére is megtartották. A családban tehát már nem fenyeget veszély. Azonban hátra van még faji, nemzetségi komplexumunkkal szemben való kötelességeiknek céltudatos, tántoríthatatlan végbevitel. Kisebbségünk s az nek berendezendő érdekei kezeiket és szívüket kívánnak, hogy egy nagysodrású világörvény el ne temethesse ezer év gondolat kitenyészett produktumait s velük együtt egy néptöredéket, mely ma nehéz létezésében egyedül és kizárólag a mi lelkiismeretünk és felelősségünk fölcsinén uszik.

Az ernyedt energiák széthulló sejtjei közt nekünk, a magyar kisebbség asszonyainak kell megteremtünk a centrális összeköttetést, az elhanyagolt testbe nekünk kell szállítanunk a szükséges, akcióra-fűtő kalóriákat, a széthúzást összetartással kalapálni a szerveztelenséget organizálni, hallócsövet fektetni társadalmunk legmélyebb rétegeitől, kisebbségünk igényeitől a megvalósításra képes szervekig, tehát a kivitelig: ez a mi feladatunk.

(Folyt. köv.)

Csak 14 napig!!

Pályol harisnyák 110 Lei

Blumnál a Körösparton

UJ Ocsó deszei sz. forras UJ

Uv, g, porcelán

zománcodény-éveszköz, háztartási cikkek

Színes kavicsseze aija — — — — Lei 15—

icácsseze — — — — — 18—

icácsseze 6 szem. — — — — — 98—

kavicsseze 6 szem. — — — — — 221—

étköz, kavés, teás, mokkás készletek.

Bazáraruk, játék baba, ajándéktárgyak gyermek és babakosori, utazokosár, placcitaska

Babajavítás Porcellánjavítás

Farkas áruház

Str. Nicolae Jorga (Zöldia-u ca) 5. sz.

Angol szövetek

gyári árban

DAYRAL & TAUBER Ltd. London

Nagyromániai vezérképviselőt és ikerak

DEUTSCH posztlóáruház

Str. Avram Ianku (Kossuth-u.) 1.

Kiárusítjuk

helyszűke miatt régi raktárunkat gyári áron alul.

Cimre figyelni!

SZÜCSÜZLETÜNKET

eg. Ferd. (Rákóczi)-ut 8.

sz. alá (Stepper cukrászdával szembe)

ZBORAY GYULA és TÁRSA

áthelyeztük

Amikor falun jön a postakocsi...

Harmincegy bihari postahivatal megszűnt. — Egyre rosszabb a postaszolgálat.

Olvasó! Amikor kényelmes, jólöltözött szalonodban, vagy a hivatalban a széles amerikai íróasztalod előtt átnézed a reggeli postát, idegesen állapítod meg, hogy Kolozsvárról megint hat nap alatt jött egy leveled, akkor bosszankodsz és szíved az egész postaintézményt. Pedig erre nincs teljesen okod, mert most ebben a cikkben meglátod, milyen a postaközlekedés a vidéken. Nem messze. Mondjuk a második-harmadik faluban Várad mellett. És akkor nem szólhatsz semmit, nem bocsúlheted le ezt azt intézményünket, mert meglátod, hogy van hely, ahol még rosszabb a postaközlekedés, mint itt a vasúti fővonal mellett... Váradon.

Közvetlen táviróforgalom Németországgal.

Eppen a napokban jelentette egy buharesti távirat, hogy Németországgal helyreállították a közvetlen táviróforgalmat, amely 1914-ben szakadt meg. A román posta, — jelenti a távirat, — nem kimélte az anyagi áldozatokat, hogy a táviró összeköttetést helyreállítsa a két ország között. Bizonyos, hogy 6—8 óra alatt meg fog érkezni Berlinbe a Váradon feladott távirat... Bukarestbe két nap alatt érkezik... Bent az országban szegényes és napról-napra rosszabb a postaszolgálat.

Jön a postás.

Falusi életkép. Az Ur 1924-ik esztendőjéből. Délfelé éles trombitásip hangja veri fel a falut. Az emberek kiállanak a ház elé. Jön a postás. Nagy kétkerekű talyigán jön. Sovány gebe húzza. Vagy gyalog. A hátán van a levélzsák. Nagy Jánosnak levele jött. A postatályiga megáll a háza előtt. — Hé Nagy gazda, jöjjön csak elő. Levele jött... Nagy gazda kijön. Kezét fogja. Megkapja a levelet. Az asszony pedig mosolygós arccal dug oda a postásnak két-három tojást, vagy egy kis vajat. Hogy máskor se kerülje el a házat. Neki is kell élni... Aztán bélyeget, meg levelezőlapot árul. Nem is olyan rossz postakurirnak lenni.

Bevezetik a francia rendszert.

A buharesti postaigazgatóság elhatározta, hogy Erdélyben is bevezeti a francia postarendszert, vagyis: a postahivatalok csak a nagy községekben lesznek. A kicsi és messzeeső községekbe a kurir jár. Talyigával. Trombitával... Ugy mint most százötven éve.

Tagadhatatlan, hogy ez a rendszer kiváló és praktikus — Franciaországban. Ott, ahol kistünek az utak és a postakurir erős kis Ford-autóval futja be a falvakat.

Persze nálunk ez egészen másképpen fest. A legtöbb faluba csak negyed-ötödnap érkezik el a postás, hogy elhozza a levelet és bélyeget, meg levelezőlapot áruljon. Persze, ha rossz idő, hófúvás van, a kutyától sem lehet kívánni, hogy kimenjen a hosszú, havas utakra. A postás sem megy ki. Néha hét-nyolc nap eltelik, amíg kilátogat... Ha valaki táviratot kap... Hát ne kapjon!... Ezért nem jó itt ez a rendszer. A bevezetése elé hatalmas akadály gördült. Havi kétezer leírt olyan olvasni tudó embert nem kapnak, aki lovat, kocsit is tartson ezért a pénzért. Ezért nem vezették még be. Egyik postai főtisztviselő azt mondotta, hogy a legális jövedelméből a postakurir képtelen megélni. Hát van másféle jövedelem is? Igy, meg drágul a posta.

Viszont azzal, hogy ezt a rendszert még nem tudták bevezetni, nem jelenti azt, hogy a régi rendszert fenntartották volna.

Informátorunk mondotta, hogy a postahivatalok száma napról-napra kevesebb és ma huszonhét postahivatal és négy nagy-

postahivatal nem működik csak Bihar megyében.

Ezek a falvak csak nagy néha jutnak a posta küldeményeikhez és mondhatni esztal taliesen el vannak zárva a világtól.

Hiába! A postakincstárnak nincs arra pénze, hogy a drága postahivatalokat fenntartsa. A postahivatalok számát apasztják.

Mi történt Bihar megyében?

Bihar megyéből az utolsó postamester: Szilágyi Viktor már több mint egy éve elköltözött. Bihar megyei nagy község és centrum. A várad központ úgy határozott, hogy a postahivatalt fent kell tartani. Az ottani lelkész vette át a hivatal vezetését. A lelkész azonban elköltözött Sályiból, az új pap pedig nem tartja magához méltónak, hogy a postát kezelje. Nem is vette át a postát. És azóta Bihar megyében egyáltalában nincs postaszolgálat. Nyolc-tíz naponként jutnak a leveleikhez a sályiak, vagy be kell hogy menjenek a jó messzi szomszédos faluba a postára.

Az állást meghirdették. Még nincs beöltve! Kitudja mikor lesz?

Ez csak egy példa, de írhatnánk még sok ilyen.

A németországi táviró összeköttetés százszekre kerül, itt bent meg az országban az adófizető nem juthat a leveleikhez.

Hogy milyen a postaszolgálat a városokban, arról most nem írok.

Mit mond Florescu, a megyei postafőnök?

Felkerestük G. Florescu urat, Bihar megyei postafőnökét és feltártuk előtte a megyei postaviszonyokat. Ugy, ahogy leírtuk itt. Florescu ur kiváló szakember és maga is nagy tájékozommal hallgatva adásunkat. — Új ember vagyok ebben a hivatalban — mondja, — ahová a regtől kerültem és még nem ismerem tökéletesen a megyei viszonyokat. Azt magam is tapasztaltam,

hogy sok postai factor nincs tisztában kötelességeivel.

Ezeket most becítálok Nagyváradra és három-négy előadásban felvilágosítom őket kötelességeikről.

— En — folytatja, — minden akaratommal azon vagyok, hogy a postaszolgálatot és a postai viszonyokat javítsuk. De nem áll rendelkezésünkre elegendő pénz!... Erre nincs elég pénz!...

Olvasó! Ha későn kapod meg leveledet, ne bosszankodj! Csak gondold biharsályi polgártársadra. Az néha egyáltalában nem kapja meg... Ha ugyan ez vigasztalászámba mehet... (f. s.)

Ki mutatott utat

Ki mutatott nék minőkünk Emberek, hól megállni! Eltévődünk, rossz utra értünk.

Fáradt lunk tántorgva jár még A ló alattunk nem üget, Morzsát se lát az lezák már rég És lenyeget a szürkület. Hídegség borzong át a testen Vad ordas les a lenyvesekben.

Fejünk felett fekete felleg Fejünk felett nincs háziedél Otthonnak, tűznek, szerelmeknek.

Kodveslünk a kivetettségekben Elalélt, némán elmaradt Az élet csapzott csapatát Nem követi viharban, szélben Kibérünk a madarak: A tomba tolt s szárnya Bánat S keselyűkarmokkal a Vád, Mely marcangol s el nem bocsát Hogy léptek hol tartának Ha az igazi utra térünk:

Ki mutatott utat minőkünk?

Fáradt lunk tántorgva jár még A ló alattunk nem üget És lenyeget a szürkület S a szürkületbe belevesznek A halálhozó néma tálon A szlyos, néma, nagy keresztek.

Bárdos László,

Női kalapok

mélyen leszállított árban, 50% kálcapon 130 lelelt kaphatók.

König kalapgyár

Str. Ladislau (Rőrs utca) 16.

"SEMINA"

BOGNÁR és STEINER magas szakértő Oradea-Mare

Str. Iosif Vulcan No. 4. (Nagy Sándor)-u. Telefon 14-40

Hatvani nemesített mak Lucerna Lohere Büköny- és répamagvak Veteménymagvak Virágmagvak Szőlőmagvak

Chineză növény- és állatvédő szerek Kerjen árjegyzéket!

Ezen olkek kaphatók még VADASZ és LONDON fűszer- és csemegkereskedésben Boulevard Regele Ferdinand (Rákóczi)-ut 10. szám alatt is.

TUNGSRAM

a legjobb égő

TUNGSRAM

Levél érkezett Braziliából

Hazavágyának a tönkretett emberek

II.

Guritják az arany dollárt Délamerikából a kívándorlókért, a fehér rabszolgákért. Guritják és az ügynökök lelkiismeretlen rajja, miközben kifejtik, hogy sir a lelke a szegény emberekért, akik a hazatranszába vándorolni kénytelenek, lelkiismeretlenül szalad utána. A legképtelenebb utakon folyik a csábítás: írásban, hamisított levelekkel és szóban. Annyi a zugügynök Nagyváradon, hogy hetek óta szedem őket össze és nem tudok végére jutni, nem tudom, melyik lelketlenebb a másiknál. A hamisított levelek Eldorádóról beszélnek, csábítanak.

Mi is kapunk leveleket. Garmadában fekszik előttünk. Egyike a legérdekesebbnek, amelyet Szentesi Gábor, a Lőblé szeszgyár gépésze juttatott hozzánk, amelynek írója a sablonos családi vonatkozások után esodalkozását fejti ki, hogy számos levele nem érkezett meg. Majd ezt írja:

„A délamerikai kívándorlók, különösen a brazilai kívándorlók helyzetét én úgy látom, ahogy van. S mindaz, amit itt írni fogok, nemcsak mint magánember, hanem mint a San-Paolo Magyar Kör vezetőségi tagja írom, aki nem a szoba lakatán sarkából, sem a huszár falai közül itéli meg Braziliát, hanem olyan emberek társaságából is, akik ismerik övtizedek óta az itteni viszonyokat és foglalkoznak a magyarság ügyével, sőt a kormányval is tárgyalnak. Állításaimért tehát mint hivatalos személy is vállalom a felelősséget.

Megérkeztünk már tudtuk, hogy be vagyunk csapva. Semmit sem kapunk az ígéretekéből, amivel engem a több ezer társamat ide csábítottak. Itt

nincs telepítés, nincs magyar kolónia.

csak egyetlen egy van: kimenni a nagybirtokokra (fazendákra) rabszolgassággal egyetlő napszámosnak. Igérnek a birtokok napi 3-4 millreis bért, de amit még eddig csaknak sem láttak ki. Csak enni adnak.

Mi is a Rimanórogyutói délamerikai kívándorlótársaság hajóján jöttünk ki.

A hajón csaknem éhen haltunk, senki, a legutolsó ember sem bírta enni az ételmet.

Csak a hazából éltünk.

Erdekesen írja le a levél írója Éber István (név: Zandachy Estade Sao Paulo, Brazil) egyik kívándorlótársával való találkozását:

„Atyámat meghalni láttam, könnyezés nélkül birtam elviselni, mert otthon mindenki elvesztette fejét. De mikor Szakács bácsit viszont láttam négy hónap múlva, egy könnyesepet kellett ujjaimmal eltüntetni szememből, mert csak a bajszról tudtam fölismerni azt a régi vig embert. És már nincs. Csak az árnyéka, felét látam viszont annak az embernek, aki még Nagyváradon egy piro, kövér, boldog családapa volt. Tudtam, hogy a nagy munkától tönkre ment, beteges, de ennyire még sem gondoltam tönkre téve lenni. Ez nem agyrem látomása, igaz valóság. Ez az ember, aki otthon jó módban élt, tönkre ment anyagilag, testileg. Egy fatelepen dolgozott napi öt Millreisért.

Tudják meg végre Európában, hogy itt is drágaság van és kevés fizetés. Azokat, akik államköltségen jöttek, egyenesen a többhetes járóföldre eső végtelen gazdaságokba hajtják ki. Mi sajátunkból jöttünk és tönkre mentünk, mert annyit keresni, miből takarítani is lehet, a legnagyobb oda-

adás mellett sem tudnak. (1 Millreis ezer Reisz.)

Egy munkásnapról napi 6-10 Mill. reizes keresetből csak a kenyeret keresi meg: egy kilógram kenyér 1 M., cukor 1.600 Millreis, marhabús 1.500, dió 1.600, zsír 2.600, tej 800 Reisz, petroleum 1.100, kávé 3.600, paradicsom, káposzta, krumpli kilója 800 Reisz, hagyma 1 M., fassén 10 Millreis, Riss 1.200 M., asztalszilva 10, dió 4, alma 1, cserecsénye 6 Millreis.

Ilyen árak és kereset mellett nem esoda, ha a megerőltetett munkától számosan azokkötül, akikkel kijöttünk, beteges fesszenek már. Közte az ösém is. Pista napokig maggyörnyedve járt.

Igy ir 12 oldalon át nyomoruságról, becsapásról, barátai ismerősei szerencsétlenségéről Éber István és leveleiből még egy mondatot még ki kell veyük: „Levelek azon részére kitérve, hogy az ígért hajógyet miért nem küldik a hatatok legálábr: lássák be, hogy lehetetlen az ígértet bevéltani, hajógyere mert ha ezt itt megtehetné bármelyike ő menne vissza vele az hazába”

Tavaszi ajándékok!

Női kabátok, ruhák, pongvolák, gyermek kabátok és ruhák

legelőcsőbb bevásárlási helye

Modell Áruház Viahuzá Szt. János-utca 6

Megyeri
CHIC
költő, szöveg és írt
divat áruház
Bwdul Reg. Ferdinand
(Kókóczi ut)
7. szám.

Frisan csak buzakorpa

kisben és a gyban. Fehér bab, oser, idgy és búkk tőzita kapható bármily mennyiségben a

Banca Frontiera áruosztályánál,

Sirada General Mosciu (Mesev Mihály-utca) 2

Telefon 610 T. telefon 610

Tüdőbetegék kitűnő eredményel ha szálják a Dr. Biro láz

»SIROLT«

Egy órára 40 lei.

Főraktár: Dr. Biro gyógyszerész, Cluj — Kele avár, valamint kapható legtöbb vidék gyógyzerárban. — Aki pontos címét közli az megkapja ingyen „Mik-p óvakodjunk a tődéből” című könyveket.

„Kék csillag” Aruház

Pista Unt-ii (volt Szent László-tér)

Il. risaya konyha, colphe, himrón D. M. C.

és ismétlő órnák, tejbandó Szabókellék elcsó bevásárlási forrás!

Eredeti angol szövetek

Állandó és választékban raktáron.

Hackmayer

uri szabó üzletében,

Avram Jancu (Kossuth-u.) 2.

Elsőcsedu munka — Szóld kiszi áls

BARNA JENŐ

női divatjelme és fehérnemű áruhaza
Oradea-Mare, Reg. Ferd. 3 (Fő-utca)

Telefon interurban: 241.

Telefon interurban: 241.

Ertesitem n. b. vevőimet, hogy angol, francia és egyéb gyártmányú lavaszí kosztüm és ruhaszövet ujdonságaim nagy választékban beérkeztek

Vetelkényeser nélkül kérem ezek megtekintését, hogy meggyőződést szerezzen azon közismert tényről, miszerint választékom minden igényt kielégítő áruim minősége legelsőrendű, áruim a minőségekhez arányitva közismerten olcsók.

Selymek, marocainok, crepp-de-chínek, moaré, brochék, saten de Lion különlegességek.

Fehérnemű osztályomba

Schroll chiffonok, asztal és ágyneműek, Grünwald és Wáhl fehérnemű. Paplanok, madracok méret szerint.

Sz. Kocsis János és Fla

uri szabó céghez megérkeztek a tavasz! angol divat szövetek. — Boulevardul Regale Ferdinand (volt Rákóczi-ut) 4. sz. alatt,

Az agrárreform végrehajtása — meg a lakásmizéria

Háromezer házhelyigénylő kielégítetlenül

Van egy agrártörvényünk. Amikor meghozták, azok, akik tervezték, még erősen a hatása alatt voltak annak a demokrata áramlatnak, amit az októberi forradalom szült itt Erdélyben is és bárha a román törvényhozó urak szelleme más, mint a magyarságé, azt nem lehet megtagadni, hogy az a szociális demokratizmus vezette őket is még a törvénytervezet elkészítése idején, mint a magyarságot, amely megérett legtöbb társadalmi rétegében a demokrata átalakulásra.

Szeretettel és nagy gonddal fordultak a kisemberek, a kletisztviselők, kisiparosok és mezőgazdasági proletárok felé, amikor a földet fajra és vallásra való tekintet nélkül a szegény népek adták.

De rengeteg hátrányos oldala van az agrárreformnak és ezek csak jobban kidomborodnak, mióta az idők szelleme jobbfelé tolódott. Az igazi önzetlen demokratizmus helyébe érdekek szövénnye veszedelmesen kilénizált új szisztémákkal új fendalizmust akar hozni. Az agrárreform végrehajtásának, nem a kisajátításnak, de a már elvett földek szétosztásának rengeteg, nem is sejtett akadálya támadt. Sok elvett birtok ma még illetéktelenek kezén van és csak az idő hozhatja meg a megoldást.

A birtokkiosztás és a váradi lakásinség.

Nagyváradon ma a legsúlyosabb probléma a lakásinség. Az agrártörvény a lakásinségen is segíteni akar, amikor kimondja, hogy minden 24 évet betöltött kletisztviselő, iparos és munkás házhelyet kap, amelyen házat építhessen magának.

A városi járásbírósa még 1922 szeptemberében kisajátította a város határában levő összes holtkezi birtokokat: a káptalanét, a r. kuth. püspökségét és Nagyvárad város birtokait. Körülbelül 2500 holdat. Ebből háztelkek részére 140 holdat jelöltek ki. A háztelkek kijelölésénél a járásbírósa kezében kellett volna hogy legyen az összes igényjogosultak kimutatása. Ez nekik nem volt meg. Azok a kérvények, amik birtokukban voltak, nem voltak verifikálva.

Előtte és utána még sok igényjogosult adott be kérvényt az agrártörvényre hivatkozva. A kérvényeket és az igényjogosultak jegyzékét a város részéről kiküldött bizottság kell hogy verifikálja. A bizottság tagjai: a polgármester, főjegyző és az igényjogosultak két delegáltja. Ezek

két és fél év óta nem állították össze az igényjogosultak kimutatását.

A vidéken, a községek 99 százalékában már régen kiosztották a házhelyeket. És ennek már mindenhol látható eredménye van. Ha kocsival elindulunk Váradról, látjuk, hogy

minden fajta határában új kolóniák épültek és falun nincs lakásmizéria.

Háromezer házhelyigénylő van Nagyváradon.

A megyei agrárbizottság felszólította a járásbírósa, állítsa össze az igényjogosultak táblázatát. A járásbírósa a várost kérte fel, de a város mindeztől nem adott végleges névjegyzékét. Ezért sajátítottak ki csak 140 holdat, ami körülbelül hatszáz igénylőnek felel meg, holott a helyzet ismerők véleménye szerint

Nagyváradon háromezer házhelyigényjogosult van

és ezek részére legalább is hat-hétszáz hold földre van szükség. Ez bőven kitelik a 2500 holdból és utólag is ki lehet jelölni földet házhely céljaira a törvény paragrafusai értelmében.

Hogy már régen nem kapták meg az igényjogosultak a házhelyeket, mint más

helyeken, annak nagyrészt a városi gazdasági ügyosztály az oka, amely mindeztől nem készítette el a táblákat.

Igaz, hogy ez a város előnye, mert amíg azét nem osztják a földeket, a város használhatja azt.

Arra sem kell számítani, hogy a szétparcellázás a városi mérnöki hivatalnak okozna nehézségeket, mert hiszen nem is a mérnöki hivatal illetékes a házhelyek kijelölésére, hanem az ugyanevezett „Inspektoratui Geodetia”.

Az állam segíezi a házépítőket.

Beavatott helyről tudjuk, hogy az állam nagy mértékben segíezi a házépítőket. Az állami erdőkből vagy teljesen ingyen, vagy nagyon olcsó árban épületfát kapnak. Abban az esetben, ha egy terület házhelytulajdonosai közös érdeklésviseletbe tömörülnek és így garanciát nyújtanak, az államkincstár nagyobb pénzkölcsönrel hajlandó azokat segíezni. Nagyváradon sok téglagyár van, amely igen nagy rendelkezési bizonyosan hajlandó lesz olcsó téglát és cserepet szállítani, esetleg rövidebb lejáratu hitelre vagy részletfizetésre is.

Minden lehetőség meg van arra, hogy így a lakásmizéria enyhítsenek, de a házhely kiosztási akciót nem megakadályozni, vagy késleltetni, hanem elősegíteni és szorgalmazni kellene.

A megyei agrárbizottság új elnöke a házhelyek szétosztásáért.

Csak a napokban vette át a megyei agrárbizottság vezetését Georgescu-Valcea a táblabíró, aki azonnal akcióra kezdett a házhelyek szétosztása érdekében. Intervenált dr. Popovici Miklós prefektusnál, aki a legnagyobb meglepetéssel hallotta, hogy miért kéri a házhelyek szétosztása és szigorúan utasította a hatóságokat a leggyorsabb intézkedésre.

Georgescu-Valcea táblabíró érélyes embernek ismerjük és biztosra vesszük, hogy a támadt akadályokat hamarosan legyőzi és házhelyhez juttatja a város szegény lakosságát.

(—r.—r.)

A férjhezmenés művészete

Kis tükrökép az élet budoárjáról.

Évtizedek is elmúlhattak, hogy fent címmel láttott napvilágot egy kis füzetecske. A férjhezmenés művészete, avagy okos tanácsadó hölgyek számára. En nem olvastam, nem is tudom, mit foglalt magában a kis könyv, csak hangzatos reklámjait rágattam a szemem keresztül a fülből magukat. Azt se tudom, hogy megvásárolták-e legalább egy pár ezren s egy páran használt is láthaták esetleg, talán?

A könyv kétségkívül megelőzte korát, egyrészt mert az egykori német kisasszony, — aki elkövet-hette, — már évtizedekkel ezelőtt a férjhezmenést, némi svungolással ugyan, művészetnek deklarálta. Pedig, jó szülemektől tudjuk, hogy férjhez menni egy-két évtizeddel ezelőtt abszolút nem tartozott a magasabbrendű kunczok közé. A könyvről tehát próféciális adománnyal rendelkezőit és alapját vette meg egy eladóg még ismeretlen műfajú művészetnek. S a könyv, ha korát megelőzte, konjunktúráltan porosodott az alkalmi könyvtárak polcain, ma olyan kapossággal bírta, hogy egy élelmez kiadó rövidesen a tízedik bővített kiadást rendezhetné sajtó alá.

Am sajná, rendelkezésünkre már egyetlen példány sem áll ebből a halálraemlékező témájú tanulmányból s egyedül a könyvön maradt élénk emlékezetünkben, elfelejtve az eddigi nevét. Így elvesztett az az eshetőség is, hogy postán utánvett Marburg, Dresden vagy Frankfurt/a. d. Main-ból utánrendelhessek (az ilyenféle könyvek mindig valahol itt jelennek meg), alulírott, akik isgattak az általános népszerűségnek örvendő kérdések, eladott, hogy egy önálló tanulmányul lépjen a világ elé.

Cikkrünk utia négy leányismerőshöz vezetett, akiket lehetőleg a széttartott társadalom különböző

kasztjából válogatott össze. Feladott kérdéseinek le-nyege egyetlen témában összerendeződött minden alkalommal: „A házasság s a férjhezmenés művészete.”

Egy 19 éves urilány,

aki a vagyonos burzsoáziahoz tartozik:

— Ne is mondja, nekünk se könnyű. Nem a férjhezmenés, hanem a választás. Igaz, hogy kérünk ma csak nekünk van, de tíz kérés közül vajon akad-e egy, aki biztosítani tudja a lánykori életszínvonalunkat? A mi apánk még kereskedő, aki a műveltségét autodidakta uton szerezte, de bennünket már intellektusoknak neveltek. Szeretnénk ha férjeink egyenrangúak volnának ebben a tekintetben velünk, de melyik tanult fiatalember bír olyan pozícióval, hogy legalább háromszobás lakást vegyen, legalább két csefédet tartson, legalább négy-négy utcai ruhát csináltasson nekem és magának és ami ugye nem is sok: négy hétre nyaralni vigyen a Tatrába, Abbázia vagy a Balatonhoz és a telen egy-kétszer Budapestre, Bécsbe. A hozományunk? Tegyük fel 500.000 lei, — rosszak az üzleti viszonyok, — mondjuk megszorzottuk az öreget, egy millió, mi marad ha komplett az a 3 szoba? A diploma devalválódott, a bankgazdát kevés s a házassági lehetőségek apadásával növekszik a rossz, a boldogtalan házasságok száma. Ötven percent az éss-nek, ötven a szívnek. És ez még a jobbik eset. Schopenhauerrel, barátom, szó sincs.

Gyerünk tovább:

Egy 20 éves urilány,

aki a születés révén tart pozíciót.

— Remélem, nem keseríteni akar. A vőlegényem odaát van, visszakapta az állását — Kanizsán. Most próbál berendezkedni, de a fizetése oly kevés az államépítészettől, hogy mellékesen franciául levelez egy terménykereskedőnek. Szerencse, hogy négy évig oroszországban sanyargott s alkalma volt idegen nyelveket tanulni. En, amint tudja, hivatalba járok. A barátomtól közli igen sok hónapokig ki se jött az utcára. En már határozottan és elmeiegyek Kanizsára. Nem sikerült minden úgy, ahogy akartam. Például — agarom nem lesz. De lesz egy nagy konyhaveteménys kertem, azt írta a Pista. En abban a nagy kertben, ott Kanizsán, erü, egészséges kamaszokat fogok nevelni.

A szőlő kispolgári lányra
a Stepperben találtam rá:

— Nézzé, — mutatott a kirakatalablakából egy az utcán elhaladó uniformis után édes ennyalósággal, — nézzé milyen gusztu flu az a főhadnagy. Tűz! Jaj ismeri, ugye befogja mutatni, minden este itt látom a korón. Mondja ott lesz a Hablitték bálján? Hallja, hallotta, hogy Kerekes ügyvédné meg a szép Nózi! hallotta!... nahát (csengő kacagás). Két iskoláslányt erről a csengő kacagásról jut eszébe az iskola és hogy a Recht néni megöltötte... Gyorsan fizetnek.) Mit kérdez, hogy mit tartok a férjhezmenés művészetéről? Tudja kihez szeretnék férjhezmenni, meghalok Conrad Veidtért és akár, mitmond, nekem tetszik ez a Luigi Bertini is. A Fratta is szép flu...

A proletáriánus
a gyárban dobozokba csomagolt:

Nem ért rá nyilatkozni, mert a gyárba bevezették a Taylor rendszert s a mozgómunkapadon egyetlen modulátor sem lehet elvét. Mindenkinek meg van a néhány másodperce, hogy a riasztott munkarészt elvégezze. Ő előtte hátyapapírokba hajtogatott a szappant, melyet ő szabályos egymáslyempapírt borított a dobozra és lecsukta a fedelét. Este, amikor kiözönlöttek a kapun, két barátjával fogtam el:

— Mi nem megyünk férjhez — mondták, — mert mint asszonynak még kétszer annyit kellene dolgozunk. A férj nem keres egy családra való. A nővérem férjhez ment, de csak bejár dolgozni és ha hazamegy a munkából, otthon a gyerek, nem tudja, hogy mihez kezdjen előbb. Ami keres, elmegy. Semmi látás. Mi legalább magunkra költjük, amink van. Eddig csak a segéd gyűlöltetett legénykorában és ha megházasodott, kivett egy kis lakást, mielőtt nyitott. Dolgozott magának. Ma egy asztalos, egy cipész, egy lakatos mielőtt berendezése, ő, tán még ötvenezer leibe is belekerül.

— Ismerte a Citiát? Elekes Citiát, azt a szép magas, barna lányt? Az jól csinálta, csupa sejtany, meg vakondok prám. Színész nő lett.

— Hol?

— Hát a bárba. Már az anyja se haragszik, bíld nekik minden hónapban eser lett. Abból jár a huga a kereskedelmibe. De azt mondja, hogy ő is csak táncosnó lesz... Ugy hencsz vele, hogy na. Azt mondja, hogy akkor meg térhes a nővére, amikor akar. Már két kőrt kifacsarzott, egy reggeli sertéskenekodót, meg egy falusi müllömest. Öreges voltak hozzá...

b. l.

A bál szezon újdonságai

Parsang vidám hercegének uralma most van zajló, míg múlt nap bálak, estélyek nélkül. A díszszalonokban ezer színváltozatú selymek, lenge

Selmik közt kitér az elő, a fő fényűz fonallakkal gyöngyszemeket, szalagszokrokat rögzít egy-egy ruhaköltemény csipkés lodrára. Se szeri, se száma az illateknek, a tolettnek talán sohase voltak olyan vál

táink, melyek a bálak rendeztek legalkalmasabb ruhái mutatják be olvasóinknak, például híján vannak a kiáltó excessusoknak.

Az első ábra halványrózsaszín crépe de Chine ruha, melynek egyedül díszét ragasztott, fekete, tompafényű gyöngy-csoppek képezik. Leányos vonalival, egyszerűségével hat. A második rajz hatáson, húsvörös styl-ültőset, salpén alul aranykreszt struccfoll-tűzőkkel. A harmadikon elegáns, aranyzód-veiből, vagy brokátból készült toalettet látunk, különlegesen szabott uszályal. De sem kevésbé tetszetős a következő minta sem, mely egy bájos fekete tüllosipke-ruhát mutat, gyöngyválakkal, bársonyszalag díszrel és előtű, élménstűnél selyem esekrocskák. Ugyanazok gyöngyválak van az utolsó rajzen fel-

tüntetett toalettnek, mely alkalmasszín crépe-ro-maiból és eszékéből készült, oldalt szelén struccfoll tűzőkkel.

A második rajz figurál nem kevésbé illatosak. A

fontosak, mint ezidén. Kialakult, merov divatterv-bályt, trászelveket, melyek megemlézésre lényezre-ritemek akár a emléket, akár a szabást: hiába kereszünk. Ma minden szia, minden szabás divatos. Külös vonása csupán egy vas a bál tolett-kreáció-nak, az, hogy a brokáton, selymek pompázatos anyaga egyre merészebb skálással csúszik lefelé a vállak-vól, blúztkról, melyeket már alig egy gondolatnyi anyag borít, míg ugyanakkor a bokákat teljesen fedi és az uszály folyvást nagyobb tért hódít. Jellemző a bálruhákunk erre a lefelé-való csúszására az a trófia, mely egy Bukarestben járt nagyváradi urlemberről kapcsolatban költ származ. Az illető egy fényes es-télyen vett részt, itthon semmi megrobanták hölgy ismerősei:

— Nos, milyen volt a hölgyek toalettje?
— Ha én azt tudnám, — sóhajtott a fiatalember — én könyörgöm nem néztem az asztal alá...

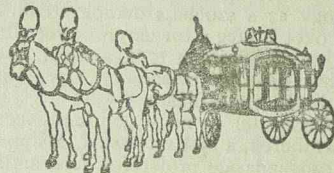
A túlzás természetesen nem kötelező. A jóízűs mindenben megtalálja a középútát. Alább közöl mág-

Uri lehéreművek

métel szerint

Róth M. Ulóda cégnél, Mária királyné-lér 3

Halálkozás

alkalmával a családtagok saját érdeklükben keresz-sék le a German Károly utóda „Kegyelet” keresz-tény lez ekeztél intézetét, hol a legolcsóbb és legcsébb temetéseket rendezik. — Különösen fel-hívom a közönség figyelmét arra, hogy üzletem a Sas-pasarajban van a vas,ereskedés mellett. Oradea-Maro. Teljes Híszlettel!

German Károly utóda Tarsoly

Vezér

árakában, Piata Regina Maria
(vel Bemer-tér) 1. szám alatt

30%-kal
olcsóbban

vasarolhat férfi és női divat és rövid-
árakat, mint bárhol.

Legcsébb női fátyol-harfenyák
az eddigi 175 lei ár helyett

most 125 Leiért kapható

SZÉP
JÓ
OLCSÓ
BUTOROK

kaphatók az

„ASTOR”
BUTOR és FAARUGVÁRNÁL

Gyártelep:

Jóhad Mór-u. 21. Telefon 8-79

Városi lerakat:

J. Vulcan (Nagy Sándor)-u. 4

Telefon: 6-92.

Egy tizennégy éves leány megfojtotta az apját

Egy bestiális apa bűnhődése

Szombat délután a hegyközségi helyi csendőrség egy fiatal leányt kísért be a nagyváradi ügyészség fogházába. Az erős fizikumu és rendkívül fejlett fiatal leány tizennégy éves és elkeseredésében

megfojtotta az édesapját aki szemérmelével üldözte és meri a leány nem akarta meghallgatni, ütötte, verte a bestiális apa.

Bozsik Irén jómódú gazdálkodó leánya. Apja izsakos, erőszakos természetű ember, aki szemérmelével üldözte és meri a leányt megfojtani. Először szépségével próbálta, hogy saját leányát erkölcsileg tette bűnös. Néma harc kezdődött az apa és leánya között. Hosszu hónapok multak el és a 14 éves Bozsik Irén nem akart engedelmessé válni. Azután nap-nap után borzalmas jelenetek, veszekedések játszódtak le a gazdálkodó házban. Minden alkalommal megragadott az elromlott idegrendszerű apa, hogy leányán megbosszulja magát. Megverte a fiatal leányt, akinek kinokkal teli életére kezdte figyelni a falu.

— Elpusztítom magam — mondogatta Bozsik Irén a falubelieknek — ha ez sokáig így megy. De először megölöm apámat is.

Senki nem vette komolyan a fiatal leány elkeseredését. Csak azt látták a szomszédok, hogy Bozsik András többször fordul meg a falu körsmájában mint eddig. Minden nap alaposan berugott Bozsik és amikor hazament fél éjszakán kergette leányát az udvaron meg az utcán.

Péntek éjszaka azután megtörtént a tragédia. Bozsik András késő éjszaka ment haza részegen. Bement leánya szobájába és a békésen alvó leányt hatalmába akarta keríteni. Megkezdődött a küzdelem és talán a 14 éves Bozsik Irén érezte, hogy aki felülkerekedett az életben marad, a másikkal meg kell halni. Majdnem két óra hosszáig tartott az apa és leánya irtózatoss küzdelme. A részeg ember hatalmas ütéseket mért leányára, majd dulakodás közben megbotlott a részeg ember, az ágyra zuhant.

Ezt a pillanatot használta fel a leány, aki törülközőt kapott fel, az apja torkára szorította mindaddig, míg az elvetemült apa meg nem szűnt élni.

Bozsik András ott halt meg leánya kezei között. A csendőrök szombat reggel letartóztatták és bezárították a nagyváradi ügyészség fogházába. Az esetet nagy szenzációként tárgyalják a közeli Hegyközségi szentmihályon.

APOLLO mozgásház

Vasárnap — hétfő — kedd

A gyermekrontó

Passau és Tostary „Kiskorvak” című híres regénye filmen 6 felvonásban

Főszerepben:

Hanny Weisse

Olaf Storm

Karl Falkenberg

Atlantic film.

Ludendorff szenzációs vallomása

„Kahr meghazudolta kézzorítását” — „A munkásság és a zsidóság ellenségének vallom magam...”

A Hitler-per tárgyalásának újbóli megnyitására Kriebel ezredes nyilatkozott a november 9-iki eseményekről. Elmondta, hogy a királyi palotához töltetlen fegyverekkel haladt egy menet, melynek élén Ludendorff, Weber, Hitler és ő mentek. Az első lövést az országos rendőrség tette. Nem érezte magában bűnbánatot a mozgalomban való részvételért.

Utána

Ludendorff kijelentette, hogy a bajor birodalmi véderő feleskésztendülésnek tekintti, amár nem akarja védelmezni a weimari alkotmányt.

Nem tagadja, hogy a marxista és kommunista eszmévilág ellensége és a zsidók ellenfelének vallja magát. De ellenfele a centrum politikájának is, amely arra indította, hogy csatlakozzék az október 21-iki vállalkozáshoz. Az erőteljes Németország és a protestáns Poroszország széthúzása szerinte annak az ultramontán politiká-

nak a folyománya, melynek Erzberger a képviselője. A Vatikán is németellenes volt. A nemzeti akarat nélküli Németország elveszett.

Az Oberland szövetségben helvet foglalt barátaival és a nemzeti szocialistákkal arra a meggyőződésre jutott, hogy

Németország csak a német munkásság egységessé tételével juthat szabadsághoz.

Megelégedettségének ad kifejezést, hogy Weberrel és Hitlerrel megismerkedett. Monarchista.

Kahr. — mondotta — meghazudolta kézzorítását és nem tartotta be szavát.

Az elnök kérdésére kijelentette, hogy a restaurációt az északi hazafiak szövetségére támaszkodva akarták véghezvinni, hatalmas tüntetéssel, de minden erőszak nélkül.

Grünsteinnel köti meg a város az erdőszereződést

Ismeretes, hogy az állam elővételi jogot biztosított a városnak egy Tenke mellett, a róm. katolikus püspökségtől kisorsított erdőterületre. Az erdő 22000 méter tűzöl és épületfát tartalmaz s a város elhatározta, hogy él az állami kedvezménnyel, az erdőt 40 leiert kitermel méterenként megveszi s a munkálatok elvégzését pályázat útján vállalatba kiadja.

A pályázatot Jónás tanácsos a helyi lapokban meghirdette s két ajánlat érkezett: Grünstein Béla fatermelő s Szakadát község nyolc vagyonos polgára vállalkozott a kitermelés elvégzésére. A szakadátiak azonban az épületfát nem vették számításba, így egyedül csak Grünstein ajánlata bírt tárgyalható értékkel. Grünstein fatermelő méterenként 186 leiert vállalkozik az általa kitermelt fát a városnak ab Nagyvárad átadni. Összesen a 40 lei alapárral s 10—15 lei még felmerülő költséggel együtt méterenként 230—240 leiert jutna a város tűzifához.

A tanács úgy határoz, hogy miután a miniszteri rendelet sürgős esetekben felhatalmazást ad a szabadkézből való meg egyezésre, nem ír ki új pályázatot, az első semmisenek tekintti s ajánlata alapján tárgyalásokba bocsátkozik Grünstein fatermelővel.

Dr Tatu tanácsos azt indítványozza, hogy tanulsággal az első erdővétellel,

hallgassanak meg szakértőt, mert a tanács nem az s a szakértőtől vett Grünstein Béla egyúttal érdekelt is.

Javasolja azt is, hogy a tanács terjesztesse az erdővételt a pénzügyi bizottság elé. Dr Tatu javaslatait dr Vostinár tanácsnők szavazásra teszi fel. A tanács leszavazza dr Tatut.

Két gazdasági tanácsos egy tanácsban

Az elhangzott külön javaslat miatt, miután a hivatalos előadó Jónás gazdasági tanácsos, Mangra főügyész a személyi kérdést teszi szóvá. Rendezni kell szerinte a két gazdasági tanácsos helyzetét, mert egy tárgyalásban nem lehet két egymással homlok-egyenest ellenkező javaslat. Ebben a kérdésben felír a minisztériumhoz.

A kalkuláció

vitájában Grünstein a következő számadatakat terjesztte elő:

egy méter fa kitermelése	30 lei
egy méter fa fuvarja az állomásig	45 lei
egy méter fa fuvarja vasúton	35 lei
hiány	10 lei
mérlegelés, vagonbarakás mtr.	10 lei
kirakás, stószolás mtr.	10 lei
befektetett tőke kamata mtr.	20 lei
személyzeti kiadás mtr.	5 lei
utiköltségek mtr.	3 lei
vagonszerzés	5 lei
haszon mtr.	13 lei
1 méter fa a városnak átadva	186 lei

Jónás tanácsos méterenként 182 lei s az épületfánál 1200 leis átvételi árat ajánl. Közvetlen határozat előtt dr Tatu tanácsos különvéleményt jelent be s a vételnél ebben a formájában ellene van. A tanács úgy határoz, hogy dr Bucio polgármester nélkül, — aki nem vett részt a tanácsülésen — nem határoz s a végleges elintézés a tanács legközelebbi ülésére tűzte ki.

* Gesztenye-Piré 1 drb. 2 lei Benedeknél

Férfi divat újdonságok

valódi Rumbugi vászon zsebkendők férfi- és női öltözködési anyagok. Nagyvárad, Rákóczi-út 9. szám.

MOLNÁR

Bulevardul Regele Ferdinand (Rákóczi-út) 9. szám.

DENGELEGI ÁRMIN

épület bádigos és vízvezetési szakiparos

Vízvezetési felszerelések- ben állandó nagy raktár.

Központi lerakat:

Str. St. Ladislau (volt Körös-utca) 17. sz.

Telefon: 6-71. szám.

Telep:

Calea Victorie (volt Koloșvári-utca) 44.

Telefon: 5-79. sz.

Egy öreg vőlegény tragikus halála menyasszonya lakásán

Három soros randói hírbe is belekezdte sütni ezt a szürke tragediát, mely tegnap északra játszott le Moson tábarnok utca 7. sz. alatt. Az alkohol megint meggyilkolt egy embert, egy 53 éves iparost, aki új élet küszöbén állott — vőlegény volt.

Marozán Erzsébet háztartási alkalmazottak több mint hat hónapja udvarolt — úgynevezett komoly szándékkal Varga Sándor 53 éves iparos. Már meg is állapodtak az esküvő napjában, amikor a jól kereső iparosnak oltárhoz kellett volna vezetni Marozán Erzsébetet, Varga Sándornak legközelebbi bibája volt, hogy minden józan mértékben tudta szerette az italt. Első felesége éveivel együtt öngyilkos lett, mert nem tudta férjét a reumatikus betegségből gyógyítani.

Varga Sándor felesége után is ivott. Ivott, talán jobban mint valaha. Ki tudja miért? Minden este megfogadta menyasszonyát, annál hosszabb ideig tartózkodott. Tegnap este is ott volt Varga Sándor menyasszonya lakásán. Este tíz órakor hazáig akart menni, de olyan gyönges lett urra rája, hogy nem volt képes elmenni. Marozán Erzsébet lefektette.

Hajnalban, öt óra után Marozán Erzsébet költeni próbálta vőlegényét, aki kihalt testtel feküdt. Meghalt. Dr. Ertler tíz órai orvos szivvelbűdet állított meg, amely ebben az esetben alkoholmérgezésből keletkezett.

Ujból egy áldozat, eggyel több és mindig csak szaporodó száma az alkohol áldozatainak.

Bazili Mihály nyilatkozata a villamosmű 1923. évi mérlegéről

A villamosmű 1923. évi mérlege valóban 1,332.396 lei nyereséget tüntet fel. A nyereség eredetéről nézve ugyanazt kellene elmondanom, amit Kőszeghy tanácsos, üzemigazgató a vízmű mérlegével kapcsolatban a napilapokban sajtószöveg tárgyalgossággal kifejtett. A magam részéről főképpen azt óhajtanám kifejezni, hogy vajjon ez az elért eredmény mennyiben befolyásolhatta a villamosmű egységárait, mert hiszen jogos óhaja a közönségnek, hogy a villamosművet mint közüzemet a lehetőség határain belül altruistikus alapon vezessük.

Az altruistikus alapon való üzemvezetést azonban téves volna olyképp értelmezni, hogy a mérlegnek semmi eredményt nem szabad feltüntetnie, vagyis a bevételek abszolút pontossággal kell, hogy fedezék a kiadásokat.

A mai viszonyok között, amidőn valuták, árak napról-napra, néha óráról-óra ingadoznak, lehetetlenség egy 30 milliós évi költségvetést úgy megvalósítani, hogy semmi plusz és semmi mínusz az év végén ne mutatkozzék. Mert hiszen ha az altruistikus elv nem engedi, hogy nyereség legyen, viszont deficitet sem működhetik az üzem, mert az valóban komoly baj volna.

Ha tehát a villamosmű 1923. évi mérlege kb. 1,300.000 lei eredményt tüntet fel, az annyit jelent, hogy a bevétel kb. 4%-kal volt több, mint a kiadás, ennyi előrelátás pedig nemcsak, hogy nem vétség az igazgatóság részéről az altruizmussal szemben, de szigorú kötelesség üzembiztonság szempontjából, a mai szeszélyes áringadozások korszakában.

Háború előtti paritásban ez az összeg 20,000 koronának felelt meg, ugyanis a ezen drágulási indexszáma bekezdőhöz viszonyítva: 66. Tehát csak a szám nagy, az effektív érték relative kicsiny.

A villamosműnek üzemeltetése óta banktartozása nincsen, a szükséges szén és anyagkészlete megvan, a hálózatnak és gépi berendezésnek szükségesszerű bővítése évről-évre megtörtént; ehhez természetesen egy mérsékelt jövedelemre évenként szükség volt, mert a mai magas kamatláb mellett kölcsön tökélet igénybevétele kész veszedelmet jelentett volna, sőt ma az üzemet szükségéből elhanyagoltuk volna.

ma már másfélszeres ár mellett nem lehetne zavartalanul áramot szolgáltatani a közönség részére. Az üzem rohamos fejlődésére való tekintettel máris aktuális egy újabb kazán beépítése, amit szintén saját erőnkönél idegen tőke igénybevétele nélkül kell beszerezni. Bűn és merénylet volna a közönség ellen az altruizmus nevében a fejlődést megakasztanunk, akkor amidőn Románia legtöbb városi villamosmúve a legsúlyosabb krízissel küzd s alig van város, ahol a villamos áramszolgáltatás zavartalanul volna mondható.

Megjegyzem végül, hogy a villamosmű nyeresége egyébként sem az áramdíjbevételekből ered, hanem főleg áruforgalomból és tüzelőanyag eladásából. Az áruforgalom természetesen a vidékre is kiterjesztettük. Egyedül évi izzólámpa forgalmunk kb. 80.000 db. Csillárokat és mindennemű elektromos szerelési cikket is nagy mennyiségben értékesítünk, hogy az üzem fejlődésére szükséges tőkét a lehetőség szerint ne kelljen az áramdíjbevételekből az áramdíjak rovására elvonunk.

Ami a villamosmű személyzete részére megállapított remunerációt illeti, az részben szerződéses, részben a minisztérium által jóváhagyott szabályrendelet alapján jogos illetményeik kiegészítő részét képezik, éppen úgy, mint a többi városi üzemeknél is. Az igazgatósági és felügyelőbizottsági tagok tantiemje felelősségteljes munkájuk után szintén a minisztérium által jóváhagyott szabályrendelet alapján szik.

Ami végül a kultúra, szegény- és jótékonyalaphoz való hozzájárulást illeti, a villamosmű mint mindig úgy most is megtette a kötelességét. Ezen célokra nemcsak az elért jövedelemből áldoz 100.000 leien felül összeget, de a rendes évi költségvetés keretein belül is évről-évre megfelelő összeget áldozott.

OLAF FÖNS
CONRAD VEIDT
ERNA MORENA

Az örök éjszakák
című filmdráma lépnek fel
ma, vasárnap utoljára
a
VIGADÓ MOZGÓSZÍNHÁZBAN

SCHICHT-SZARVAS VÉDJEGY
SZARVAS

A HULLY, SZARVAS ÉS JÓHÁZ SZARVAS

Mihályházy Kálmán

Meghalt egy magyar bíró, aki nem volt szürke ember, valamikor feleje irányult az egysz Magyar közvélemény felé és várakozása. Ő volt a magyar bíró igazságszeretőnek megtestesülése.

Mint kiváló jogérzékkel bíró embernek jutottak a nagyváradi törvényszéken a legsúlyosabb perek, a legnehezebbek, ahol hatalmasok s a hatalom birtokosai pereltek egymással. A hatmillió, a hárommillió híres pereket ő intézte, sok kísértésnek tették ki ezek a nehéz ügyek, de a gör. kath. püspökségnek a Banficsalád ellen indított pere tette próbára bírói lelkiségét.

A nagyváradi gör. kath. püspökség pert indított a baró Banficsalád ellen a püspökség érdekében történt nagyobb mérvű foglalás miatt, amely több milliót képviselt. A per előadója Mihályházy Kálmán volt s a periratok beérkezése után elkészítette javaslatát. Bejelentette az akkori törvényszéki elnöknek, id. Gyálakay Lajosnak, hogy referálni akarja a pert. Az elnök figyelembe ajánlotta, hogy a per nagyon fontos a magyarság szempontjából és felől már érdeklődtek a per sorsa iránt. Ne tévesse el szem elől az előadó, hogy egy nagy magyar családról van szó s a döntés a magyar érdekére is fontos. Nem akarja az előadó meggyőződését befolyásolni, mikor ezeket figyelembe ajánlja, hogy jól mérlegeje a periratok állításait és bizonyítékait. Mihályházy bíró erre kijelentette, hogy a bizonyítékokat lelkismeretesen áttanulmányozta s az ítéletre vonatkozó megismerkedett. Arra a kérdésre, hogy ki a pervezető, nyitott ki és elmondta, hogy a nagyváradi gör. kath. püspökség Gyálakay Lajos elnök ezt tudomásul vette s a beszélgetést befejezte ezekkel a szavakkal: Majd megírjuk a tárgyalás végén.

A polári igazságszerető, amely ebben az ügyben döntött. Gyálakay Lajos volt az elnök, Mihályházy bíró részletesen ismertette a baró Banficsalád foglalásait, a szakterítő véleményét, a bírói szeme eredményt, végül javasolta, hogy a gör. kath. püspökség kövéletét utálja meg a bíróság. A szavazóbíró a javaslat mellett szavazott s a nagy per eldőlt.

Par nap múlva Gyálakay Lajos elnök behívatta Mihályházy bíró s közölte vele, hogy az ítélet, amelyet javasolt, kedvezőtlen hatást fejt ki a bíróságon. Javasolta neki, menjen el vagy 10 évre más helyre — s e tekintetben Lugos ajánlotta — bírókat, majd onnan lehe táblabíró, de innen, jelelegi helyéről, soha. Mihályházy Kálmán megrendülve hallgatta az elnök közlését s kijelentette, hogy nem mehet el, itt van az ő háza, családja s nem kövelet el semmi rosszat, csak bírói lelkismeretere hallgatott. Felebbezések meg a Banfityak az ítéletet s döntést a tábla. „Tudom — mond a —, hogy ha ellenkező ítéletet javasoltam volna, a helyzet könnyebb lenne a Banfityakra a felsőbb bíróságoknál, de nem tehettem mást, mint amit javasoltam. — „Hát akkor soha lesz táblabíró” — fejezte be az elnök a beszélgetést. S nem is lett belőle.

Ezt az esetet akkor nekem frissen írtam meg, mondia el. Harmadeve meglatogattam a bíró, egy ezüstös hajú, szép öreg embert s akkor újból megkérdeztem, hogy emlékszik-e erre a perre. Nagyon idős lett, izgatóan jelentette ki, hogy ez a betegségének az oka, de ne írjak róla. Megkérdeztem, igaz-e ez, mire újból megérősítette, hogy e per szegte útját karrierjének.

Most meghalt szegényen, sok szenvedés után. Az igaz bíró emléke marad utána.

(sz.)

A gazdaközönség szíves figyelmébe!

Megérkeztek a valódi erfürti fajtisza gazdasági konyhakerti és virág-

MAGVAK

Dei Ortó Károly

Erdély legrégibb és 74 év óta fennálló magkereskedésében, ahol minden minőségben nagyban éskicsinyben jutányos árban kaphatók.

Szolid, pontos kiszámítás!
Oradea-Mare, Piața Unirii (Szent László-ter) 5. sz.

Nagy Vilmos igazgató ügye az igazgató tanács előtt

A nagyváradai református tanítóképző és polgári leányiskola igazgató-tanácsa tegnap dr. Thury Kálmán elnökele alatt ülést tartott. Mindenekelőtt foglalkoztak a közoktatásügyi miniszter azon rendeletével, mellyel a nevelési tárgyat tanítására hatvan perces tanórák kifizetését rendelte el. A tanács úgy határozott, hogy a minisztert a rendelet megváltoztatására kéri fel, mert a hatvan perces tanórák beiktatásával a növendékek heti óraszámja 32-36-ra emelkednék, ami a tanulók egészségét és szellemi tehermentét hátrányosan befolyásolja.

Ezután a közoktatásügyi miniszter azon rendeletét tárgyalta, amellyel Nagy Vilmos igazgatót eltiltja az igazgatói, mert leányiskolákat csak nő igazgathat. Az igazgató-tanács Sulyok István javaslására januárban már feltrá a miniszterhez és Nagy Vilmos meghagyását kérte szerzett jogaira s az e tárgy autonómiajára hivatkozva, de a miniszter ismétlen elrendelte, hogy az iskolák igazgatóját Nagy Vilmos kezéből azonnal női kezébe adják át. Az igazgató-tanács most Sulyok István indítványára szövebeszélgetést folytatott, hogy í-mét kéri Nagy Vilmos meghagyását, de egyúttal a miniszter döntéséig a tanítóképző és polgári leányiskola igazgatásával Galbory Erzsébet polg. iskolai óraadó tanárnőt bízta meg.

Elhatározták továbbá, hogy a zsidó hiteim által béralt helyiségeket 1924. szept. 15-re felszámolják, mert a felszabaduló helyiségekre egyházi célokra (mint ref. kör, egyházi adóhivatal stb.) van szükségük.

Ritók István és tanártársai eljelentésével foglalkoztak ezután. A tanács Nagy Vilmos igazgatót az internátus vezetésé körüli elkövetett szabálytalanságokkal és visszaélésekkel vádolják és Nagy Vilmosnak az internátus vezetésétől való felmentését kéri. Hozzáadják azt is, hogy családának az internátusban harminc év óta havi 50 leért élvezet ellátásának azonnali megszüntetését kéri, ugyancsak vele szemben az általa illetéktelenül igénybe vett kedvezmények visszafizetését követelik. Az igazgató tanács úgy határozott, hogy a memorandum érdemi tárgyalásába bele nem megy, miután az ügyben bírói eljárás van folyamatban, de felszólította Nagy Vilmost, hogy záros határidő alatt nyilatkozzon, milyen alapon vette és veszi igénybe három tafa családja részére havi 50 leirt a teljes ellátást, holt az internátusi növendékek az ellátást — a természetben bevitt élelmiszerek értékével együtt — közel ezer leirt fizették. Az igazgató-tanács a jövő néten folyja a ülést.

vette dr. Moskovits Józsefet, akit, mint mondotta, a legutóbbi napok során igazgatótanácsok értek. A bizottság a közérdeket fogja szem előtt tekinteni és csak a kinövésüket óhajtja megszüntetni. Az ülés további folyamán zárt volt.

* **Ezüstlakodalm.** Tegnap ünnepelték a Cion-templomban Deutsch Armin hollódi állomáshőnök és neje Hartmann Matild házasságkötését huszonötödik évfordulóját. Az ünnepi körhöz, akiket a nagyszámú, előkelő közönség vett körül, dr. Kecskeméti Lipót főrabbi mondott üdvözlő beszédet a közbecsülésnek örvendő jubiláns házaspárhoz.

* **Nagy viharok Magyarországon.** Budapestről jelentik: A Dunántúlon és a nyírségben erős hófúvások vannak. A vonatközlekedésben a hófúvás zavarokat okozott. A dunántúli vonatok óráskésekkel közlekednek, egyedül a bécsi gyorsvonat közlekedik rendesen.

* **Esküvő.** Bánáti Rózsika és nemes Berlinschi B. Constantin 85. gyal. ezred. hadnagya ma d. u. 6 órakor tartják esküvőjüket a Szent László-téri gör. kat. templomban.

* **Március 1-től 10-ig tart az Orient Szövetség Iskola kiállítás a Prem. főgimnázium épületében Str. Episcopul Ciorogariu (Uri-utca) 12. szám.**

* **A „Presa” című román lap megszűnt.** Mille Constantin és Emil D. Fagure a román zsurnalisztika két legkitűnőbb alakja, amikor az „Adeverul” koncernből kiváltak „Lupta” (Harc) címen bulvárlapot indítottak, amely kitűnő fogadtatást talált és ez arra ösztönözte a két újságíró, hogy komoly reggeli lapot is indítsanak a demokráta „Dimineata”-val szemben. Az új lap „Presa” címen megindult, a demokratizmus és az emberi haladás önzetlen harcában két esztendője a sovén-nacionalista lapok oktanál támadásaival szemben a kisebbségek mellé állott és megértő, becsülettel álláspontot foglalt el a kisebbségek ügyében felmerülő vitákban. De támogatója volt a „Presa” minden demokráta törekvésnek. A konkurenciát azonban nem bírta el. A harcban a sok éves multu nagy előfizetői stokkal bíró „Dimineata” került ki győztesen és a „Presa” tegnapi számában bejelentette megszűnését. „Presa” megszűnése határozott nagy vesztesége a szociális haladásnak.

* **A város megdrágította a jeget.** Hangoz szavak kívánják hivatalos bizottságokban az ádrágítások letörését. Furesz gesztus tehát, hogy a kérdés legviharzóbb napjaiban maga a város az, amely egyik üzletében jelentékenyen felemelte az árakat. A Városi Jéggyár az, mely a jég árát 7 leiről 12-re vitte fel, holott ezt a drágulást semmiféle indok sem támogatja. Reméljük, hogy a város fenntartja elveit s a városi jégüzemnél törli a váratlan 75 százalékos emelést. Mit mondanak akkor a kereskedők, ha a város vizet predikál...

* **A kétnyelvű könyvtár első száma megjelent.** Nagyon praktikus és életrevaló gondolatot valósított meg egy ötletes kiadó. Sorozatos könyvtárban a legkitűnőbb román és magyar írók műveit adja ki magyar és román nyelven. A korrekt, világos és a szöveghez teljesen ragaszkodó fordítás a kétnyelvű könyvtár arra teszi alkalmassá, hogy a románul tanulóknak könnyen, szótárhasználat nélkül is alaposan gyakorolhatják magukat. A könyvtár szórakoztató és értékes műveket válogatott ki, úgy, hogy nagy gyakorlati haszna mellett szórakoztató is és sok értékes irodalmi műhöz így olcsóbban juthat hozzá a közönség, mint a drága kiadású könyvekhez. A kétnyelvű könyvtár első kötet a halhatatlan nagyváradai román író Vlahuta Sándor „Treia bani”, „Három krajcár” című műve. A csinos, izléses gondolat kiállított könyv a „Minerva” nyomdai műintézet kiadásában jelent meg és mindent kapható.

Március 8 Vasasbál

* **Eljegyzés.** Holubák István törekvő iparos eljegyezte Horváth Károly bájos és kedves leányát, Erzsikét.

Papp Rózsika (Nagyvárad) Bedner Mihály (Bukarest) jegyesek. (Mindenki értesítés hiányában.)

* **Az új maximális árak.** A városi ár-megállapító bizottság közli, hogy március 1-től a következő maximális árakat állapították meg: Barna liszt malomban 5 lei, főzőliszt 8 lei 50, O-ás liszt 9 lei 50. — Barna kenyér 5 lei. Első osztályú kenyér 9 lei. Fehér kenyér 10 lei. Marhahús 25 deka csonttal 22 lei, szopós borjúhús 26 lei, I. osztályú sertéshús 36 lei, II. osztályú sertéshús 34 lei, lóhús 18 lei, olvasztott zsír 62 lei.

* **A Nagyvárad Agrár Takarékpénztár Részvénytársaság** ma, vasárnap délután fél 12 órakor tartja évi rendes közgyűlését.

* **Orvosi Hír.** Dr. Suria János orvosi laboratoriuma Strada Rimanóczy-utca 2. szám alatt megnyit. Pontosan végez mindenféle vér-, gyomor-, köpet-, vizelet-, stb. vizsgálatot.

* **Értesítés.** Az oradea-marei izr. körház nyilvános jellege 1923 április óta megszűnt s ennél fogva minden állami támogatástól esetett. Hogy intézményünket továbbra is fenntarthatassuk, kénytelenek voltunk ápolási díjainkat mérsékelten emelni. Jelenleg napi ápolási díjaink a következők: I. oszt. betegek után 150 lei, II. oszt. betegek után 50 lei és III. oszt. betegek után 35 lei. Miután a munkásbiztosító pénztár tagjai után csak napi 25 lei ápolási díjat fizet, a munkásbiztosító pénztár tagjait a jövőben is a legnagyobb készséggel felvesszük kórházunkba, amennyiben a 10 lei különbözetet, valamint műtét esetén kész kiadásainak fedezésére 300—600 leit — a műtét neve szerint — megtéríteni hajlandók. Igazgatóság.

* **Vászonneműek, damasztárak, schiffonok** nagy választékban Rimanóczy-utca n. Kertész Reklám női divat, szövetüzletében szerezhetők be. Az árak olcsóbbak, mint bárhol. Tisztviselőknek árkedvezmény!

* **Kath. Legényegylet nagy műsoros farsangi estélyét** ma, vasárnap este fogja megtartani a Kath. Kör nagytermében óriási érdeklődés mellett.

* **Halálozás.** Özv. Reich Ignácné Beius, 69 éves korában, rövid szenvedés után febr. 29-én meghalt. Ungár Sándorné édesanyját gyászolja az elhunytban. Temetése vasárnap délután 3 órakor lesz a Rulikovszky-uti temetőben.

E hó 15-ig tart még a nagy elárulás a Consum Áruházban

Reg. Ferdinand (Rákóczi)-ut Széchenyivai szembe

* **Elejtett vádak a szadista-pörben.** Bécsből jelentik, hogy a szadista pör mai főtárgyalásán a kir. ügyész bejelentette, hogy dr. Klumetzky Lipót, az Osterreichische Rundschau kiadója ellen, valamint Romberg Hermann, a Burg színház volt színésze ellen a vádat visszavonta és mindkettőt azonnal szabadlábra helyezték.

* **Meghívó.** F. hó 3-án hétfőn délután 5 órakor a Kereskedelmi Csarnok termében a f. hó 22-én az izr. kórházat támogató hölgyek által rendezendő purimi álarcos estély ügyében gyűlést tartunk. Mindazon hölgyek és urak, akik tévedésből meghívót nem kaptak, ezúton kértetnek a megjelenésre. Hölg. bizottság.

* **„Rita” kalapjai a legszebbek.** Teleki-utca 24.

ÜJDNOSZGOK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Strada Printul Carol (volt Szilágyi Dezső-utca) 6.
Kiadótulajdonos: Sonnenfeld Adolf Részvénytársaság
Telefon 38.

Előfizetési díj helyben egész évre 480 lei, félre 240 lei, negyedévre 120 lei, egy hóra 40 lei; vidéken egész évre 600 lei, félre 300 lei, negyedévre 150 lei, egy hóra 50 lei.

Előfizetéseket és hirdetéseket elfogad a kiadóhivatal és a Hegedűs Hirlapiroda, (Telefon 13—01.)

Farsangi naptár

Márc. 2.	Kath. Legényegylet táncestélye. Kath. Körben
Márc. 2.	Velenzei rel. ennek estélye. Csarnokban
Márc. 4.	Gyermekbarát, Csarnokban.
Márc. 8.	Vasasbál. — Dénes Jenő conferá

* **Popovici prefektus a Moskovits affárról.** A drágaság letörésére alakult bizottság tegnap tartotta meg első ülését. Jelen voltak: Popovici Miklós prefektus, Csarnok rendőrprefekt, Bucico dr. polgármester, Soyrea dr. főügyész, Moldován járásbíró, Vostinar dr. főjegyző, Comsia dr. főorvos és Gheorghiu csendőrfőhadnagy. A prefektus elnöki megnyitójában védelmébe

Darvas harisnyít a legjobbak!!

* A Lakásbérlet Szövetsége f. évi március hó 9-én d. e. fél 11 órakor a város háza közgyűlési termében tartja ez évi rendes közgyűlését, melyre a város összes bérlet meg hívja. Tártyosorozat: 1. Elnöki megnyitó. 2. Főtitkári jelentés a múlt évi működésről. 3. Az új lakbérleti törvénytervezet kritikája, esetleg határozati javaslat. 4. A tisztikar kiegészítése. 5. Esetleges indítványok.

* MUNKÁSOK, TISZTIVISELŐK, kereskedők és alkalmazottak munkaidő után délelőtt 12—2 óráig, este 6—8 óráig fogászati rendelőt tartok, ahol foghúzást, tömést, arany és műanyag fogakat havi és heti részletfizetésre is a leg-tökéletesebb munkát végzi Horváth Ernő dentista, Str. Teatrului (Színház-u.) 4. szám.

Egy vagon tavaszi szövet érkezett a Körösparti Áruházba.

* Tűz volt a Nilgesz-telepen. Péntek este kilenc óra után tűz ütött ki a Nilgesz-telepen. Özvegy Schwartz Imréné házának udvarán kigyulladt egy nyárikonyha, amelyben most két vasutas lakik. A késő esti órákban nagy riadalmat keltett a fáklyás tüzoltókocsik vágatása a Ferdinánd király-úton végig. Pedig a tüzoltóknak már nem is akadt kint jóformán semmi dolguk, mert egy bátor fiatal munkás, Szabó Béla elszánt bátorsága mérhetetlen veszedelmet hárított el az egész környékről. A tűz ugyanis a tulifüött kályhá-ból kipattanó szikrákból keletkezett. A kis lakásban lakó két vasutas nem volt otthon. Szabó Béla berohant az égő lakásba és az égő butor darabokat az udvarra cipelte, ahol a közben kikerkeztet tüzoltóság eloltotta. A bátor fiatalember így nemcsak az udvarban épült villát mentette meg a biztos elhamvadástól, hanem a sűrűn egymás mellé épített többi házakat is. A kár így is jelentékeny.

* Értésítés. Valódi angol férfi és női kosztüm-szövetek alkalmi vétel folytán rendkívül olcsó árban kerülnek eladásra sötétkék és fekete kelmék különleges minőségekben. Burbury, Corercoat, Fresco divat Chewit és Kamgarnok a legszebb választékban. Darvas áruház Regele Ferdinánd (Rákóczi) 3. szám.

* Köszönetnyilvánítás. Mindazon jó ismerősöknek és rokonoknak, akik felejtetetlen férjem elhunytával a fájdalmas veszteséget vigasztaló részvétellel enyhíteni kegyeskedtek, ezután is halás köszönetet mond özv. Kerekes Istvánné.

* Kesztenbaum Juliska fűzőszalonjában, Rákóczi-ut a legfinomabb kézzel himzett női fehérnemű kapható.

* Manometer! mérleg, súly és mindennemű mérő műszer hiteles javítását, telefon-felszerelést, eszterga és minden fémipari munkát legszolidabb árban készít és javít. Rajz Andor elektro- és precízió-mechanikai műintézet Szalárdi-utca 9. szám. (Rosenzweig-paota.)

* Munkágyűlések. Vasárnap délelőtt 10 órakor a famunkások a Dacia-kávéházban taggyűlést, délután 3 órakor a grafikai munkások fontos napirendű taggyűlést tartanak a Könyves Otthonban. Az érdekeltek pontos megjelenését kéri a vezetőség.

* Diszített bőrkálap 150 lei a „Ritában.”

* Értésitem a t. vásárló közönséget, hogy tavaszi szövet-különlegességeim új választékban érkeztek, amelyeknek árai meglepően olcsók. SZABOKNAK BÉLESARUKAT az utóbbi években nem létezett olcsó Engross f. ban árusított. SZEKELY posztóáruház Avram Jancu (Kossuth) utca 5. szám.

Egy vagon tavaszi szövet érkezett a Körösparti Áruházba.

* Fagyott kezek, lábak ellen Kaiser Borax az egyetlen.

* Olvasóinknak legőszintébben ajánljuk, hogy tavaszi öltönyt-szövet szükségletét az előrelátható áremelkedés előtt már most a szolid olcsó árairól elismert SZEKELY posztóáruházában Str. Avram Jancu (Kossuth-utca) 5. szám szerezzék be.

LEGUJABB

Véres verekedés a francia kamarában

Páris, március 1. A kamara interpellációs vitája során Daudet hevesen megtámadta Painlevé volt miniszterelnököt az Action Française szemben 1917-ben tanúsított eljárásáért. Painlevé azonnal szót kért, amire Daudet és a királypártiak rendkívül izgatottak lettek. Állandóan félbeszakították s Magna képviselő feljője röpi:

— Canaille!

Leirhatatlan tumultus támad. A két párt egymásnak ront és a teremőrök nem képesek megakadályozni egyes képviselők között a tettelegességet. Az elnök az ülést felfüggeszti s a karzatokat kiürítették. Chaussv képviselő felbukott s homlokán könnyen megsérült. Felőre mulva állott helyre a rend. Magna képviselő a canaille kifejezésért bocsánatot kért és kijelentette, hogy nem akarta Painlevét ületni.

A bolgár-szerb határincidens izgalmai

Belgrádból jelentik: A félhivatalos Samoubrana vezércikkben vádolja a bolgár hatóságokat, amiért Alexandrov komitási seregét támogatják. Az újság adatokat sorol fel, melyek szerint a macedón bizottság magánosoktól és testületektől adományokat gyűjt a komitácik részére. A lap szerint a bizottság szándékai kétségtelenek és ha a bolgár kormány ezeket az üzemeket tűri, felelősségteljes helyzetbe kerül Jugoszláviával szemben. Azt mondja továbbá a lap, hogy a párisi bolgár követ cáfolatai senkit sem győznek meg. És bár ma a fejleményeket előre látni nem lehet, de bizonyos, hogy azok az államok, akik Szerbiával együtt véruket ontották, meg fogják segíteni, hogy a drágán vásárolt két biztosíták.

SZÍNHÁZ

HETI MŰSOR:

Hétfő: Pompadour, operett-ujdontság, bérleten kívül, mérsékeltén emelt helyárrakkal.

Kedd: Pompadour, operett-ujdontság, bérleten kívül, mérsékeltén emelt helyárrakkal.

Szerda: Pompadour, operett-ujdontság, bérleten kívül, mérsékeltén emelt helyárrakkal.

Csütörtök: Pompadour, operett-ujdontság, A) bérlet 87. szám, rendes helyárrakkal.

Péntek: Pompadour, operett-ujdontság, B) bérlet 88. szám, rendes helyárrakkal.

Szombat d. u.: Tatárjárás, mérsékelt helyárrakkal.

Szombat este: Pompadour, operett-ujdontság, bérleten kívül.

Vasárnap délután: Bucsukerlingő, mérsékelt helyárrakkal.

Vasárnap este: Pompadour, operett-ujdonság, bérleten kívül.

Hétfő: Hamburgi menyasszony, A) bérlet 89. sz.

— Pompadour, Gyönyörű zene, pazar kiállítás, stílusos beállítás és rendezés, egyszerű táncok és tökéletes látésművészet hozta meg a Pompadour operettnak azt a hatalmas sikerét, melyhez hasonló az utóbbi évek óta nem produkált a nagyváradi színpad. Az elővételben elkelt jegyek bizonyítják a Pompadour operett nagy sikerét. Szombat, vasárnap, hétfő és kedd estére már-már alig lehetett jegyet kapni, de a Pompadour többi előadásaira is igen nagy számban vásárolják a jegyeket. A Pompadour egész héten műsoron van, csütörtöktől kezdve már bérletben és rendes helyárrakkal kerül színpa a bemutató előadás szereplőivel.

TŐZSDE

Zürich, március 1. Nyitás: Berlin 10 0-a 120, Newyork 577 fél, London 2483, Páris 2395, Milánó 2485, Prága 1673, Bukarest 305, Budapest 0.010. Bécs 0.0081 fél.

Bukarest, március 1. Zárlat. Devizák: Páris 808, London 826, Newyork 192, Róma 826, Zürich 3320, Bécs 27, Prága 545, Budapest 35.

Valuták: Font 805—815, frank 805—815, svájci 33—34, lira 800—815, dinár 225—230, dollár 190—191, osztrák 27—28, magyar 30—35, szokol 540—550.

Zürich, március 1. Zárlat: Berlin 10 0-a 127 fél, Amsterdam 215 háromny., Newyork 577 fél, London 2484, Páris 2407 fél, Milánó 2483 háromny., Prága 1674, Budapest 0.0120, Belgrád 730, Bukarest 305. Bécs 0.008145.

Budapest, március 1. A szombati délutáni magánforgalom: Magy. H. 950, Osztr. H. 295—300, Keresk. b. 2200, Hazai b. 430, Angol-Magy. 145—148, Magy-Olasz 38—42, Leszám. 140—142, Pesti Hazai 6500, Borsod-Misk. 185—195, Concordia 75, Vik-tória 360, Köszén 4500—4700, Salgó 950, Urlikány 1375, Fegyver 1902, Ganz-Danub. 6400—6600, Ganz-Vill. 2700, Láng 300, Rima 205—210, Cukor 4900—5000, Izzó 910—930, Baróti 11 fél, Részvénysör 415, Mű-trágya 415, Nasici 3300—3500, Oia 880—890, Hazai fa 250—270, Államv. 720—730, Déliv. 120, Meffer 520, Atlantica 72—75.

Budapest, március 1. A szombati terménytőzsde: Buza tiszavidéki pesti paritásában 285—290, pestmegyei rozs 234, Tiszavidéki rozs 225—230, sörárpa 330, takarmányárpa 260.

Katholikus Körben

Március Csütörtök	6	este 9 órakor	Uferini és társulata
Március Péntek	7	este 9 órakor	Uferini és társulata
Március Szombat	8	délután 3 órakor	Uferini és társulata
Március Vasárnap	9	délután 3 órakor	Uferini és társulata
Március Vasárnap	9	este 9 órakor	Uferini és társulata
Március Hétfő	10	este 9 órakor	Uferini és társulata

Katonazenével.

Jegyek a Hegedűs Hirlapíróházban

Irodai blokkok
nagy mennyiségben olcsón kapható a Hegedűs Hirlapíróházban.

Smetana Frigyes (1824—1884)

És év március 2-án, születésének századik évfordulója alkalmából az egész művelt világ zenei sajtója méltatni fogja a csehek Atyamesterének, Smetana Frigyesnek életét s örökségét zenei alkotásait.

1824. március 2-án született a kis Leitomischl csehszlovákiai városkában. Hat éves korában lépett először a nyilvánosság elé, mint zongorázó csodagyermek. Petrarz írójá, mint felette érdekes kuriózumot feljegyzí róla, hogy annyira élesen kifejtett abszolút hallása volt már zsenye gyermekkorában, hogy ha az utcán séta közben valamely ház ablakából zongoragyózt hallott, úgy a szobában állandóan készenlétben tartott jazyčkáyvába azonnal, első hallásra, leköltárta az illető darabot s ottkor a leírás után előadta. Ugyanígy lekötöztette a mesételő, vagy nyávas tereken látszó katonazenekar által előadott darabokat is. Pompás pianista volt s ha nem lett volna olyan földhözragadt szegény fiú, hűnek már korán biztos kenyérkereset után kellett látnia és ha a virtuóspályát választotta volna, úgy kétségtelenül korának legjobb művészei közé köztötte volna fel magát. Minden idejét a komponálásnak szentelve, szabadságát alkotó tevékenysége hátráltatta abban, hogy virtuósi minőségben hosszasan szerepelhessen, amikor pedig később virtuózi pályakutatást folytatni szándékozott, ebben a sors keze akadályozta meg, amely gyógyhatatlan siketséggel sújtotta. Liszt Ferenc jegyzí fel róla memóriájában, hogy mily hatalmas tehetséggel rendelkező, pompás készséggel virtuózt játszott Smetanában s hozzá írt, hogy valószínűsít Prágában járt, egész éjszakákat töltött a zongora mellett szimfonikus művek négykezes játéka közben.

Smetana örök érdeme, hogy megalkotta a cseh nemzeti operát, alapította a cseh nemzeti zenei irányt, szentizta nemzeti stílusnak, zenei nyelvzetének minden hangjában tökéletesen hű maradván korához. Smetana a Mester, az utána jövő epigonok csupán az általa kifestő nyomon haladnak.

1839-ben Smetana Norvégiaában: Göteborgban jutott vezető állásra tesszort, de nem sokig maradt ott; kedvező hírek jutottak hozzá a hazájabeli kultúrélet fellendüléséről és csak csakhamar hazatért. Smetana, a lelkes hazafi.

Szülföldjére visszatérve, legundolnabb hazafisága dacára sok ellenségeskedésnek volt kitéve és számtalan keserves csalódás érte honfitársai részéről.

A cseh zenevirágzatot új bőségeknek, az „Intonaszínházaknak” megnyitása sietette őleg Smetana Göteborgból való hazatérte. Azon időjáit Smetana szívében töltve volt a bécsi udvari opera első karnagyának, Herbecknek: egy Liszt Ferencdli Weimarban tett nyilatkozata, miszerint Csehország, bár kitűnő muzikusokat szül, de minosenek zeneiszoró. Ezért Smetana szent fogadalmat tett magában, hogy saját alkotásával igyekezik Herbeck állítására ráébredni. Göteborgban szerzett zongora-darabjaival és szimfonikus költeményeivel: „Hakon Jari”, „Alli Rikárd”, „Wallenstein táborá” fényes tanulóit szolgáltatta kivételes tehetségének. Attól kezdve székebb hazájában akarta zenei tevékenységét folytatni és szülföldjét zsenialitásának termékeivel gazdagítani. 1868-ban írta első operáját, mely azonban csak három évvel később ért meg első előadását. Már ezen első műve sem a tapogatózás, kezdő szárnypróbálgatás, hanem már tökéletesen kiforrott egyéni jellegű munka volt, dallamvezetésben a népiélékből merített, ami az akkori romantikus irány természetes következménye s már e máhól is kiválóított a szerzőnek izmos drámai tehetsége. Ugyancsak 1866-ban került színpadra még le legnépszerűbb operája. — Általában a legnépszerűbb cseh nemzeti opera, — az „Eladott menyasszony” (Prodana nevesta). De ezen muzika tulajdonsága új hangzású volt ahhoz, hogy teljesen megérték, mindazáltal lenyágzó szépsége, bőséges szinhangja, pompás karakterizáló képessége folytán ezáltal tottást aratott. Ezen műven határozottan érezhető Mozart hatása — nemhiába nevezik őt a „Cseh Mozartnak”. Már alkotásának legelején, mikor még nem is sejtette, hogy ő lesz a cseh zenei nemzeti irány uttörője, már apró zongora darabjaival is a népiélékből fakadó őszint, egyszerű nemzeti muzikát produkált Smetana. Témái már akkor is eredetiek, népies hangzásúak. Két évvel később jelent meg hűsi operája, a „Daltbor”. Ekkor hangzott fel Smetana első zené „olásmatesíteni” skurk. Azon időjáit a „Wagnerizmus” felszava alatt igen sok visszaféls történt és ha akkor a közönség még nem volt a zenei demagógokra, könnyen elbi-

degült volna Smetana irányában. Azonban a zenedráma törvényeire is teljes mértékben hűk Serovnak, a teljes orosz zene-esztétának egyik talló akziómája: „A zenei törvények kritériuma nem a zenét élvező fülében, hanem a zenét produkáló művész eszményében rejlik.” Az utókor ítélte mindig igazolja ezt a tételt.

Szerencsére a cseh publikum eléggé kiforrott, önálló zenei ízléssel bírt arra, hogy szilárd véleményét Smetana felől megalkossa és emellett mindvégig híven ki is tartott. Akadtak azonban alantas rágalmozat a Mesternek, de ezek nem gátolhatták Smetanát tiszt zenei eszményt kereső parnaszusi röpében.

Zongoradarabjaiknak zöme hangversenyszerű stílusban, Schuman és Chopin moderában van írva és csak leírt tehetségével bíró pianisták játszhatják. „Cseh táncok” mely eredeti, népies hangulatokban édeséget lehelő és formailag is ideális táncfantáziák. Gyönyörűek polkák, melyek nyilván Chopin polkáihoz, kergetőkhöz és mazurkákhoz mérteit inspirációk jegyében születtek. Ezen polkák Smetana legényesebb művészi alkotásai és invenióbéli szellemességük mellett egy pillanatra sem tagadják meg szerzőjük szülföldjének szagát, a cseh levegőt. Ezen polkák gyöngyeivel Smetana pazar késsél szórta tele operáit, sőt szimfonikus poemáit is. A hatvanas években a „Hilahl” (Dalkó) egyesület éite fénykorát Prágában és ez inspirálta Smetanát sok érdekes kórus megírására. A kamarazene iradalmat gazdagította magas aszanyalású zongoristáival. „Eletemből” című remek vonósduóssal s egy második kvartettel, mely bájdalomtelt, panaszos hangzása nem a „Betegeességemről” címet viselhette. Felette sikerült zongora-hegedű duók a „Szülföldiemről” című két szerzemény. Az első elegikus hangulatú, míg a második a magyar írta csárdás ritmusaiban let, szinte cseh „csárdajelenet”-szerű piéce.

Drámai műalkotásainak totópontját a pompásan felépített s olragadó drámai leudálettel megírt „Libusa” című hűsi, történelmi tárgyú dalművével érte el, mely pályadínyertes má 1881-ben került először színpadra; ezzel avatták fel az újonnan megnyit prágai cseh operaházat (nemzeti színház). A vigoopera terén zenijét a Wagner „Mesterdalkokának” erős behatása alatt írt s 1873-ban színpadra került: „Titok” s a „Két övezgy” ezen mintaszerű konvencziós opera, továbbá a már 1876-ban előadott pompás, népies hang-

zatú „Csók” (Hubicka) című művelben érte el. És ami nem érdektelen, kritikusai később megállapítják, hogy az 1882-ben színpadra került, de a repertoireiról gyorsan eltűnt varázsoperaia azért nélkülözöte annyira leltárában Smetana első alkotásának szinte buja polifoniáját, azért olyan vérszegény szerkezetű s gyengén hangszerezett, mert Smetana már akkor eszérlát hordta magában a később rajta vehemesen kitört, elméjét elborító tébolyok.

Felette értékes művész teljesítményt jelent monumentális szimfoniai költeménysorozata: „Flazám” (Ma viast), melyben mint programzenész örökké hecsést nyújt, híven követve Lisztet, az utóbbi által magasra emelt műfajnak, a szimfonikus poemának ösvényén. Hazájának dicsőnyitől övezett történelme, s káprázatos jövővel keesegtető népregek voltak költő szárnyalásának s képzeletének forrásai, melyek szüntelen arra késztették, hogy zenei gondolatai nyolán egyben az alkotandó szimfoniai költemények poetikus szövegét is megírelje s fordítva, hogy az önalkotta szöveghez — Lessing Laokojának elve szerint — megírelősen illusztráló muzsikát komponáljon. Egy-másután büszkén sorakoznak fel: „Vysehrad” (Visehrad hegye), „Vitava” (Moldva folyam), azután „Sárka”, „Tábor”, „Blank”, „A cseh virányokról és ligetéről”, szépséges voltukban mindmégannyi örökös és friss remekm, az új romantizmus legsikerültibének mondható hajtásai.

Smetana nemcsak nemzete leg hatalmasabb zenei lángelméjének, hanem a saját korabeli összes zenei törekvések lelkének nevezhető. Eszményképe a valóban csehszlovák művészek, minden szegnek vakon rábízó támogatója, hű, magababóró taletumolnak utjai segítője. A nagy szellemek tudatos öröszetével volt megáldva, de emellett öntubecsülettől teljesen ment maradt. Megvetette a gőgös bílakeséget.

Mint az új cseh opera igazgatója s egyben első warmestere, zenekarának minden egyes tagjával, a koncertmestertől a kisdobosig, zavartalan barádságot tartott fenn, minden egyes muzikusban a jeles művészt tisztelve.

A káprázatos élet után Józ Gondviselés, mely ny halhatatlan művek teremtesére szemelte ki Smetanát, megíratta vele a Golgotha keresztierkes utját is a szenvedésben. Előbb teljes sikeréggel sújtotta, majd elméjére örök sötétséget borított, melynek nincs virradatja, rássabadtotta az öröklet rómét. A siketség tevékenysége delén érte s bár gúnyosa

Tavaszi kabát szövetei	K Ö R Ö S P A R T I Á R U H Á Z	Divat selyem marocék
Tavaszi kosztüm szövetei		Libertik francia delainok
Tavaszi ruha szövetei		Mosóárak opálok, grenadinok
Tavaszi férfi szövetei		Különlegességek ing és rayé zefirek
Covercottok divat berberik		Bekebeli vásznak, schifnok
Camgarn és ripsz szövetei		Rumburgi cérna vásznak
Csikos és kockás alj szövetei		Damasztárak asztalneműek
Választékban utólérhetőlen		Olcsó árakban utólérhetőlen

magasbatorról röptét nem tudta megakadályozni, mégis életkedvét kettészelte, szárnnyal megtörte. De legálább megadatott neki, hogy megélje legforróbb vágyának teljesülését, hogy a saját maga által leg-többre becsült „Chef d'oeuvre“-jét, a „Libuse“ operát, a cseh nemzeti opera megnyitásokor Theatre paré keretében hallhatta, mely előadás a cseh muzsai-templomnak a romokból történt újjáépítését jelentette. Hatvan éves korában, midőn nemzete benne akarta volna hozzá méltó módon legnagyobb szele-mét ünnepelni, ekkor elméje már teljesen elhomályo-sodott. Kegyetlen művész sorsa!... Hugo Wolf, a stájer származásu halhatatlan emlékeztül osztrák dalköltő is az alsóausztriai országos örökékházában 44 éves korában fejezte be zenei dicsőségben gazdag, de földi örömeiben felette szegény életét, Smetana pedig 1884. május 12én, mindenkitől elhagyatva síke-sen, szegényen, tébolyodott aggyal hunyt el a prágai örökékházának egyik cellájában.

Guttman Mikló.

Három hajdani publicista

A régi nagyváradi újságírásban kevés volt az eredeti publicisztikai cikk. A vezércikket a főhi-vatalos könyvnyomtatás szállították Nagyváradra s a lapok Pol. Corr. jelzéssel le is adták a helyzetről írt elmefuttatásokat. Az ellenzéki újságok helyi politi-kával foglalkoztak, a városi híreket szedték, kis és nagy panamákat terítettek ki s meg-megszégyenítették az átkos kormányt, Ausztria Bécsét s általában az ural-kodó rezsim ellen pufogtatták el puskaaporukat. Kül-politikával azonban, amelytől függött az ország sorsa, vajmi keveset foglalkoztak s azt is malom-alatti nézőpontból tették.

Három csendes, visszavonult ember élt a nyolo-nas években Nagyváradon, akik értettek a külpo-litikához s magasabbrendű publicisztikát vittek be a fejlődő, de olykor egyhangú újságírásba. Cikkírónak nevezte őket az eseményekből s kis helyi tereférék-ből élő zsurnalisztika, ami bizony egy hangzott, hogy „unalmas emberek.“ Cikkíró: tulajdonképp nem volt újságíró, hanem egy a szerkesztőségben kívüli élő idő-sebb úr s egy közéleti tényező, akihez olykor el-küldtek egy-egy cikket, vagy az írt egy parádés ve-zércikket, névvel s amire büszke volt a lap és az író, csak a szerkesztőség nem vette komolyan az észet.

Három publicista élt itt köztünk, széleslátó körű, írnai tudó, bölcs ember. Kettő a Nagyvárad, egy a Szabad-ság munkatársa. Egy se csinált nagy dolgot abból, hogy az európai horizont felé orientálta a magyarságot a két nagyváradi újságban.

1. RISKÓ SÁNDOR

volt az első, igazában képteleni tiszt, aki otthon so-kat olvasott, művelődött, utazott, látott s ahogyan látta a dolgokat, meg is írta. Kékes díósgyőri pa-píron, apró, tiszta betűkkel írta cikkeit, rendes írása, szép, tiszta, öregek betűl páni félelmet keltettek a versíró, társadalmi élettel, friss eseményekkel foglal-kozó újságírókban. A hely kevés volt a lapban s Riskó „bácsi“ sokat tudott mondan, ha szóhoz jut-hatott, a külpolitikáról s olykor a belpolitikáról is. Sose járt be a szerkesztőségbe, kívülről, a Székely-tet-ai lakásáról küldte be a cikkeket, amiért dohog-tak a nagy együttéléshez szokott újságírók. Aztán a lap fejlődött, minkevesebb szükség lett a jó öreg publisztára, aki aztán úgy eltűnt az újságírás meze-jéről, mint tavasszal a hó a fáról. Tiszta, szép gon-dolatait egy korszak olvasta, amely elődünk volt s épp így az utunkjövőkre mi leszünk a néhai publi-cisták, mint ő volt minékünk.

2. UJHELYI BÉLA

átalagságát a csendőrségnél töltötte s a magyar kor-mány a török szultán kérésére megengedte, hogy Törökországba menjen s ott szervezze a török csendő-rséget. Ezt a feladatát kitűnően megoldotta, amiért kö-füntetéseket és őrnagyi címet kapott. Hazajött s Nagyváradon telepedett le, a Fűrész-utczában, ahol asztmáját gyógyította svájci fehér pirulákkal. Tanult, művelt, sokat tapasztalt ember volt Ujhelyi őrnagy, bejárta a Nagyvárad-hoz s tanítani akarta az új nemzedéket nemzetközi műveltségre. Az idegen szá-nyak helyesírásában utólrhetetlen volt s kiméletesen

adta tudni a franciául vagy angolul nem értőnek, hogy „ezt a szót így írják le Franciaországban (vagy) Angliában.“ Török szavakat mondott, ő mondta ki előtűnk az első á-t a Hanán török nőnévben. Érde-kesen írt, de szívesebben adott témákat az új nem-zedéknek, amit ez fölénytel nem szívesen használt fel. Nem bölcsesség kellett a fiatalágnak, hanem élet, élet, amelyet Ujhelyi is szeretett s szerette a fel-törő új nemzedéket. De ő se tudott közel férkőzni az új generációhoz, nagyon okos volt, bölcs és hosszú cikkeket írt kérdésekről, amik nem érdekelték az életben fűlő lubickoló újságírókat.

3. WOHL KÁROLY

neve is elcsúsz a feledésbe. Sajátságos, száraz, szá-kállas arca a Szent János-utcai sétáló közönsége előtt évekig sokáig felejthetetlen volt. Kikönykölt az ablakon, kezében egy könyvet tartott s olvasott, ol-vasott, míg látott vagy csak nézett a levegőbe, mint egy fakir, mereven, mozdulatlanul. Ő nevezetes volt arról, hogy mindennap átolvasta a bécsi lapokat s még német újságai is voltak. Rengeteg tudását s értesülését akkor gyümölcsöztette, mikor a Szabadság kiadója elküldött hozzá egy vezércikkért. Kiadós, magas színvonalú cikkeket írt s ötförintot kapott értük előre. Olyan hosszú cikket tudott írni, amilyen kellett, akár egész oldalra valót is. Világos fejtegetései a vidéki előfizetők s a Mülleráj vendégek közt elismerésre találtak, csodálták őt, mint aki bár-miről bármennyit tud írni s érti a világpolitikát és a csúszót. Amilyen száraz volt és nem vonzó testileg, írásában egy nagy talentum képe tükröződött.

Élték pedig abban a korszakban, mikor az újság-író névtelenül írta cikkei. A fő volt: a gondolat. Az író nem jelentkezett.

Szilás Dezső.

Kuli jazzband-művész lesz

Kuli, vagy komoly nevén Kálmán szerep-pincér a Parisienne Grillben. Elegáns, jó megjelenésű fiú. A frakk ráérezül domboru mellére. A haja si-mára van kefélve. Kuli-alapjában véve egy kicsit le is nézi a palit, aki pezsgő mámorában nem válogat a kifosztott nők között és hangosan kurjongat. Alta-lában nincs jó véleményével erről a rózsaszínű, vi-gyan silyedő világról és fölényes szálhúzással moso-lyog hajnalításban a vastag szivarfüstben, a törött üvegek és boráztatta asztaltérítők között dúllongó szőben.

A Kuli fekete szemében ott ég az elhivatottság lángja. A Parisienne Grill elegáns díszkört páholyá-ban estelel, amikor még a lokál csak várja a mu-lató embereket, arról álmodozik, amikor ő nagy mű-vész lesz. Mert artista akar lenni. Rőgebben sokszor gondolkodott rajta, hogy mire is érezne tehetséget, amikor egyszer bevonult a jazzband-zeno. Előbb primitív hangszerekkel, aztán komplikált jazzband-dobbal, amelyet a Bonbonnierbe hoztak.

Hangos, ékeletes, mégis különös harmóniájú han-gok robbantak ki a csudálatos dobblól. A parketten libbent a nő és énekelte:

Au de finum a zemberhús,
Zemobere hús...

pergett a dob és zengett a lokál, ha a modern Pu-tárné borzós hangon sivitotta:

Ach Josef, ach Josef...

Kuli érezte, hogy ez az igazi. Kitűnően tudta az asztalt ütemre verni egy törött szék lábával és vá-gyakozó szemmel nézett a jazzband-dobra. Szépen kitervelte magát, hogy nagy művész lesz. Jazz-band-művész. Kirajzolta magának, hogy bejárja a világot, mert abban biztos volt, hogy szenzációs új dolgokkal fog előlenni és elkápráztatja ezt a füstös, mulató világot. De ehhez persze zenét is kell tudni, meg partner kell... Inkább partnerről... Szőke, festett pillájú, mélykék szemű...

És Kuli szívós ember. A művészet legfőbb kellé-két, a nagydobot Rothbarttól háromezer leírát meg-vette. Korán délután, amikor nem zavarja senki, beül a lokálba és tanul. Döbbenetes szorgalommal és am-bícióval. Nemcsak művész lesz...

Embertársam! Vedd le a kalapot Kuli előtt, mert benne van a törhetetlen akarat a boldogulásra. És eléri a célját, Kár, hogy nem politikus akart lenni,

vagy nagy föltaláló, talán ravasz pénzember. Meny-nyivel több haszna volna belőle az emberiségnek. Mély tisztelettel bókollunk felé mi a gyöngök, akik éppen csak bekapcsolódtunk az életmenetbe és ha-ladunk le vagy felfelé, ahogy az életár, vagy a vé-letlen sodor. És néha csodálkozva állunk meg fiatal, törtélen, keménylő törtétek előtt, akik ebben az időben is tudnak akarni.

(—r.)

Fátyol harisnyák

minden színben,

szőrvitt divat keztük
jumper selymek és pamutoknagy választékban legelősebben, Molnárnál
Boulevard Regele Ferdinand (Rákóczi-ut) 8. szám

Kárpitos

munkákat előrendű kivitelben készit:
Gidai Menő kárpitos
Posta (Uri)-u. 2. Reg. Ferd. (Rákóczi)-ut 6.

Megnyit posztóáruházunk

új helyiségünkben

Havas & Grünfeld

Avram Iancu

Szolid árák!

(Kossuth-u.) 8. (Széj-átjáróval szemben)

Nem üres reklám Jól olcsón vásárolhat

WITRAELNEL

Avram Iancu (Kossuth-u.) 8
Női és férfi szövetek, filanel, szilikon, vásznak, stb.

Megkezdődött a nagy tavaszi vásár

Önönys és kebat

szővelekben

a szolid olcsó áráról elismert

Postavaria Székely posztóüzletében
Str. Avram Iancu (Kossuth u.) 5

88 Lei

egy pár

selyem fior fátyol harisnyá

minden színben óriási vá-

laszték harisnyákban

—ésfehérneműekben—

Nagy árlaszállítás

BERMANN

Fehérnemű áruházában

Sas-passaage

Eredeti bécsi,
párisi melegek

Kertész Szidy

női kalapüzlete, Strada Josif Vulcan (Nagy Sándor-utca) 1

Tavaszi
ujdonságok

A ipartestület előljárósági ülése

Február 28-án tartotta az Ipartestület előljárósága M. é. n. Sándor elnökségével rendes havi ülését, melyen az új előljárók teljes számban megjelentek. Jelen volt még Popa Mihály iparhatósági főnök is, ki szokott és ismert tapintatával minden ügyben készséges tanácsadója és elősegítője volt az ügyek lefolytatásában az elnökségnek. Tudomásul vette az előljáróság az elnök jelentését, melyben a testületi ház bérletének megszüntetése és tanácsotthon létesítése, az állami adóztatások iparosok érdekeinek megfelelő irányban való eszközölése, az előljárósági ülés tárgysorozatainak a tagokkal való előzetes közlésére, a hivatalos órák új beosztására, Czeglédy Jermiás ipartestületi örökös disszidálók ünnepelésére vonatkozó lépések, a telefon bekapcsolása és a dologi kiadások ügyében tett jelentést és javaslatot.

Ezek alapján elfogatta az előljáróság, hogy az előkészítésre váró ügyekben a szükséges lépések megtételének és lefolytatásának, így főképpen az állami és városi adóztatások ügyében a szükséges előterjesztéseket a hivatal megtegyje. Ezekben kérem fogja a hivatal, hogy különösen a felbontásuknál a bizottságba kis- és köz-nyitves iparosok is vételesenkel fel a szakma képviselőinek feladatalai a vételesenpek figyelembe. Elhatározta az előljáróság, hogy egyelőre és átmenetileg a hivatalos órákat megváltoztatja, még pedig úgy, hogy jövőben hivatalos óra délelőtti 9—12 óráig, délután 3—5 óráig legyen.

Elhatározta továbbá az előljáróság, hogy Czeglédy Jermiás disszidálók működés iránti hála és elismerése jeléül megírt arcképet a testület számára és díszoklevelet fog átnyújtani. Ezzel kapcsolatba elhatározta, hogy Vlád Gusztáv 50 éves ipari működésének jubileuma alkalmából a jubileumon képviselőket fogja magát és az azon való megjelenésére az iparos tagtársaságot is felhívja.

Ugyancsak az elnök javaslatára elhatározta a gyűlés, hogy a telefont bekapcsolatja a hogy román nyelvű lapokra is elő fog fizetni. A tárgysorozat kapcsán a jótékonysági alap felügyelő-bizottsága javaslatára kimondotta, hogy jövőben a havi segélyezettnek havonként 100—100 lelt utalja ki a egyben az addigi segélyezettnek mellé még 2 új segélyezettet vett fel.

Ugyancsak kiadta javaslat alapján a káptalan által kezelt néhai Kaizler Katalinféle alapítványban való részesedésre 8 elöregedett munkanélküli öreg iparost hozott javaslatba.

A eipész iparosok áruórhely rendezése ügyében az előljáróság a vásárrendező bizottság véleményét kívánja meghallgatni, miért is a kívánásokat egyelőre ezen bizottság határozatát függőben hagyni rendelte. Megajította emután az előljáróság az új tisztviselői állásra vonatkozó választást is, valamint tudomásul vette a házfelügyelő bizottság jelentését, mely szerint a testületi ház átalakítása a hivatali helyiségek elosztása és teljes kitartározása hozott javaslatba. Ezekre vonatkozólag megbízott az elnökség az ügy szakzerű elintézésével.

A tisztviselők fizetési iránti kérését tárgyalta ezután az előljáróság, melyet részben teljesített is. Több kisebb és lényegtelen ügy elintézése után azután az indítványokra tért át az előljáróság, melynek végzetésevel a gyűlés befejezését nyert.

Iparos jubileumok.

Ünnepre készül Várad iparosága. Mert ünnepaszamba mehet az, ha valaki egy emberöltő után oly azóv multra tekinthet vissza, mint városunk idősebb iparosai, kik a kézműipar eszesemő korába a szabóipar tágabb árszíné utjára is megállották a helyüket, tekintély és dicsőségget szereztve a kézműiparnak. Duplán elismerés és hála jár érte, mert a létküdelem egyik társadalmi osztályban sem oly nehéz, olyan hockásatos, olyan előreláthatatlan, mint éppen a kis és kézműiparnál. A küzdelemből és az eredményes munkából legjobban kivette részét városunk Vlád Gusztáv bácsija, ki ez év március 15-én ünnepi ipartestületének 50 éves évfordulóját, 50 évi nehéz életműködésével tölti már Vlád Ágoston vissza az iparoság általános megnyugvása és öröme között, mert ő az iparoság azon kevesei közül van, kik a küdelmes multra, a nyugalom és a rendezett anyagi viszonyok között többé kevésbé gondolatul nézhet a multra vissza. Gondolatul, mert szerencsés körülményei folytán a létért való küzdelem harcában, már nem kell résztvennie az 50 évi munka néla aszerencsén megteremte gyümölcsöt. A gondatlanság mellett boldogan is tekinthet az ilyen multtal bíró iparos pályájára vissza, mert működése folyamán mindenütt a barátság, a becsülés, a munkája iránti elismerés övezte utjait. Egész légiő azon iparos nemzedék száma, mely keze alól mint tanonc kikerült és akik mint ifjabb munkások műhelyében tanulták meg a munkaszeretettel, a szakmunka felelősségét és tökéletességét. Az ő lelőst, tartós munkáját díszíti Nagyvárad mondhatnánk minden körépilete, mert csak elvették van olyan, melyen az ő műhelyében mindenkor személyes vezetése és befolyása mellett ne dolgoztak volna. Vlád Gusztáv 50 éves jubileumának ünneplése a munka elismerését is jelenti, azért a társadalom és iparosportok mindein rétege örömmel készül Vlád Gusztávra és a becsületes törekvés, az igazi termékeny munka ünneplésére. — Mint értesülünk, az ünneplés bankettel összerököve 1924. március 15-én este a Késmacska étterem helyiségében lesz megtartva, melyre az ünnepi előkészítő bizottság tisztelettel meghívja Vlád Gusztáv minden barátját és tisztelőjét. Kéri az előkészítő bizottság az ünnepélyen résztvenni kívánókat, hogy szándékukat az Ipartestület hivatalában jelentsék be.

Ünnepre készülnek az Ipartestületben is.

Ünnepelni fogják ott a közért kifejtett tevékenységet, az általános ipari érdekek tevékeny munkásságát. Az ünnepelt az alkalomból Czeglédy Jermiás lesz, ki városunk ipartestületének megalkotásában az ipartestület felállítását után pedig magában a vezetőségben mindenkor nem az öné anyagi, hanem az általános ipari érdekekért küzdött. 1885. évben a megalakult ipartestületnek mindjárt számvevője lett, a rákövetkező harmadik évben pedig előljárója. Előljárósági tagságából 1910-ben lépett az iparoság bisalma folytán elő alelnökké, majd 1912-ben ipartestületi elnöké. Közel 40 éve tehát annak, hogy mindenkor az iparos közügyek szolgálatában állott és jöllehet, a közéleti tevékenység mindenkor és mindenben a legfoglaltabb kritika tárgya és azon kritikák közepette is elismerésre méltóan végezte hivatását. A legutolsó időki, a legnehezebb és válságosabb időben vezette az ipartestületet a rend, az anyagi boldogulás útján, melynek áldását ha közvetlenül nem is, de közvetve a város 2000-et meghaladó iparosága mindenkor érte. Eppen ezért a méltó hála és szeretet megnyilvánulása volt az, amikor és amikor az ipartestület ez évi közgyűlése ötlet örökös disszidálók választotta meg.

A főrkör tetőpontjára érve, a legnehezebb elismerés ez egy olyan nagy iparos csoport részéről, mint az ipartestület, aki hálaát, szeretét és elismerését nemcsak frázisok szavakban, de az utókornak való példaadással tettekben is kifejezésre juttatja és megörökíteni kívánja. Ugyanis az ipartestület legutóbb tartott előljárósági ülése egyhangúlag kimondta és elhatározta, hogy Czeglédy Jermiás disszidálók történet megválasztását díszoklevelében fogja megörökíteni s ugyancsak az ipartestület tanácsmterme részére arcképet megfesteti. Csak természetes, ha ezen külső dísz és belső megnyilvánulás idején ünnepélyes keretek fogják övezni s éppen ezért az előljáróság tevékeny tagjai az ünnepséget díszes kerete érdekében az előkészületeket már foganatosítja. A díszoklevelé átnyújtásának, valamint az arckép leleplezés ideje esedőzerint még elhatárova nincs, éppen ezért az ünnepség részleteire még vissza fogunk térni.

Ünnepet készít elő a fodrász iparosok csoportja is.

A szakosztály 15 évi tevékeny munkáját a szakosztályi elnökök, köztük főképpen Raminger István fáradhatatlan szorgalmának és tevékenységének eredményét, de egyben az egész Erdélyi fodrász iparosainak évenként tartani szokott kongresszusát fogja megtartani ez év augusztus vagy szeptember hónapjában a fodrász-szakosztály és az erdélyi fodrász szövetség. Az előbb említett okok folytán határozta el a szövetség is, hogy a nagygyűlést Nagyváradon tartsák meg, hogy alkalom adassék a fodrász ipar élő és önzetlen, valamint tevékeny tagjainak ünneptetésére.

* Az „Excelsior barban” március hó 1-től szenzációs új műsor. Kezdeté pont 10 és fél órákor.

RÖVIDÁRUK
nagyban és kisban a legolcsóbbak
WITTMANNAL Nicolae Iorga (Witla-u.) és V. M. (Nagyplác) ar.
bátisz-sífonok óriási mennyiségben raktárban.
Vásznak

Tűzifa

előrendű száraz bák, cser, tölgy bármilyen mennyiségben kapható házhoz szállítva a mellékelt árban

Neumann Arnold

tűzifa kereskedő. Telep Váradfalva.
Külső iroda: Sírada Alexandru (volt Telek-utca) 10. szám. Telefon: 14 07.

Fűszer- és csemege árak.
olcsó, szolid és figyelmes kiszolgálása
VADASZ ÉS LONDON
fűszer- és csemege kereskedésében,
Boulevard Regele Ferdinand 10. — Telefon 8. szám.

ANGOL SZÖVETEINK
eredeti különlegességek a tavaszi idényre már
MEGÉRKEZTEK
SCHWARTZ ÉS ROSENFELD
uri szanok, Cojdu (Eöthy Ö.)-n 29

SENKI FIA

— REGÉNY —

Írta: Lovassy Andor.

(Minden jog fenntartva.)

— De hol lehet a jegyző? hiszen neki is itt kellene lenni az isteni tisztelen.

— Luteránus az, nincs neki temploma.

— Talán még Istene sincsen.

Ilyen és ehhez hasonló beszédek fakadtak az ajkakon és csak dél felé oszlottak szét a pletykázók és szörnyűködők.

Mikor már oszlófélben voltak, tájékozódó lovakkal jön az országúton Kétszer Móric.

— Honnan, honnan Móric gazda? — kiáltott rá a tömegből Öblös János, a kántor.

— Egy kis dolgom volt a városban: elfogyott az élesztő, meg a masina, azt kellett bevásárolni. Hipp-hopp hírrel jártam, hajnalban befutottam és már itthon is vagyok.

Kora ebéd után, a cégtáblát hirtelen levette a boltajtó homlokáról a korcsmáros, de egy negyed óra múlva ismét kiszegte. Az új firmán csekélyke változás volt; talán észre se vette senki?

KÉTSZER MÓRIC-né

vegyeskereskedő és italmérő nő.

Móric valamit megszimatozott és gondoskodott a bőréről. A törvényszéknél a felesége nevére iratta át a kereskedést, a korcsmát és minden vagyonát.

A délutáni vonattal megérkezett a Központi Takarékpénztár vizsgálóbiztosa és régi ismerősehez a plebánushoz szállott. A házigazda töviről heggyre elbeszélte az éjjeli veszedelmet.

— Bizony, ha nincs az Uristen védelmező karja, ha nem jön az a felhőszakadás, belekapott volna a tűz a Népbank házába is. Egész utcasorok égtek volna le, talán az egész falu: házak, csűrök, búzasztragok, szóval az egész idei termés, de hála az égnek megmenekültünk.

A vizsgálóbiztos részvétellel csóválta a fejét és órájára nézett: — bocsásson meg tisztelendő úr, de nekem fel kell keresnem a vezérigazgatót a község házában; onnan aztán a Népbankba megyek s dolgozom estig; mert még ma hozzá akarok kezdeni a munkához.

— Már innen lelkem nem megy egy tapodtat sel! Kész van a jó bivaivtejes kávé, ide hivatom a jegyzőt, — hár nem igen szívelem.

— Helyes, jól van, köszönöm a figyelmet, de akkor kérem értesíteni Szmo-lenszky pénztárnok urat is.

A sekrestyést beszólította a plebános és megparancsolta neki, hogy siessen: egyik lába ott, másik meg itt legyen. Azután leültek kettesben a lugasba, melynek asztalára tarka csikos abroszt terített a gondos gazdaasszony.

Alig fogyasztották el a kávé, már szaladt vissza a sekrestyés — pedig más-ként lassu járásu ember volt.

— Nagy baj van urak, — kiáltott már az utcaajtó küszöbéről.

— Na mi a baj?

— A jegyzőnek, meg a patikussegédnek se hire, se hamva. Azt beszélik a faluban, hogy megszöktek.

E hír hallatára a központi vizsgálóbiztos kiejtette kezéből a vajaskenyeret és felugrott.

— Kitől hallotta?

— Beszéli már mindenki, de nekem dr. Babra orvos ur, meg Herba gyógyszerész ur újságolta és azt izenik, hogy azonnal itt lesznek ők is.

— Jézus Isten! — lelkendezett a plebános, husos tenyereit összecsapva.

De nem volt ideje a sopánkodásra, mert megérkezett a doktor és a gyógyszerész.

— Hát igaz? — kérdezé, a Köszönést sem is viszonzozva, a vizsgálóbiztos.

— Igaz uraim, szent igaz! — szólott csüggedten Herba gyógyszerész. Az este óta, a két gazembert nem látta senki. Az én segédem magához vette a kénitáskáját, belesomagolt néhány értékesebb holmit s amint hallom az a másik zsvány is így cselekedett és együtt ugrottak meg az éjjel.

— Nekem az a gyanom, hogy a Népbank mellett levő szénaboglyát ők gyújtották meg, hogy belekapjon a tűz ebbe az épületbe is, úgy gondolkozván, hogy míg ég a falu, míg minden ember védi a házat és vagyonát, addig ők egérutat vesznek.

A vizsgálóbiztos kapta a kalapját és botját.

— Hova siet uram? — kérde a gyógyszerész.

— A Népbankba; ott nagy bajok lehetnek.

— De hát, hogy tud bejutni? Hiszen az utcára nyíló vasajtó is be van zárva keresztvassal és lakattal.

— Leültetem a lakatot, feltörettem az ajtót.

— Mi is megyünk, — szólott a plebános — ugy-e uraim, megyünk?

— Természetesen! — szólott az orvos és a gyógyszerész... és megindultak.

— Hoppl! Még egy emberre van szükségem, — kiáltott fel a vizsgálóbiztos.

— Kire?

— A felügyelőbizott elnökére, Kétszer Móra.

— Menjünk arra.

A bolt előtti padon szomorúan üldögélt Fánika. Mikor a négy ur arrafelé közeledett, felállt és beakart menni a boltba.

— Megálljon csak kisasszony! — szólta meg a biztos.

— Parancsoljon.

— Itthon van az édes apja?

— A tata?

— Igen, igen.

— Itthon van, de fáj a foga. Rögtön értesítem, hogy itt vannak az urak; — szólott és beszaladt a boltba.

— Ennek az embernek nagy veszedelmek idején vagy a bokája ficamodik ki, vagy a foga fájul meg — mondá halkan a plebános.

— Vagy a firmája változik át, mint a kaméleon, — jegyzé meg mosolyogva dr. Babra.

— Hogy-hogy?

— Hát nem látják az urak?

Erre mindenki feltekintett a cégtáblára.

— Ez jelent valamit. Ez előre megérte — mondá a vizsgálóbiztos.

Felkötött állal, sziszegve, nyöszörögve, nemsokára megjelent a beteg.

— Jó napot Kétszer ur!

— Adjon Isten jobbat, mint a mai.

— Kérem lakik a közelben valami lakatos-féle ember.

— Eppen benne van a boltban, Triznai ur, szeget vásárol.

— Mester ur, kérem egy szóra, — szólott be az ajtón a vizsgálóbiztos.

— Parancsoljanak.

— Hol lakik?

— Eppen itt a szomszédomban.

— Annál jobb. Nézze, legyen szives hozzon magával kalapácsot, harapófógót, reszelőt, hidegvágót, azóval betöréshez való szerszámokat.

— Miért? — kérdező csodálkozva Triznai ur.

— A Népbankba akarunk bejutni.

— De hiszen a jegyző urnál vannak a kulcsok.

— De a jegyző urat nem találjuk és valószínűleg a kulcsokat is magával vitte.

— Hm, hm! Akkor már értem. Sietek, ott leszek uraim, tüstént.

Fél óra múlva már lehullott a lakat és a keresztvas a bank ajtajáról. A szobában megdöböntő látvány tárult a belépők szemé elé. A nagy Wertheim-szekerény tártva nyitva, a fiokok kihúzva, az iratok a földön szétszórva.

Az álló íróasztalon egy félv papir volt kiterítve, ráírva vörös ceruzával ez a néhány szó:

„Évi zárlat: 0:0... Aki itt egy krajcárt talál, annak fizetek ezer forintot.

Zabráczai Csótár Miklós

a Tasvári Népbank vezérigazgatója.

— Még humorizált is a zsvány — jegyzé meg keserű mosollyal a vizsgálóbiztos... majd Kétszer Mórichoz fordulva így szólott: — Na ezt az évi zárlatot ellenje-kyezheti a felügyelőbizottság elnöke.

— Gazember! — kiáltott meggyőző-déssel Móric.

— Hát nem tetszett ezt előbb is tudni?

— Kérem, betörők ellen mit csináljak? Nem vagyok én éjjeliőr.

— Na, itt kevés dolga lesz a biztos urnak, — mondotta dr. Babra.

— Nem sok, de mégis lesz. At kell vizsgálnom a főkönyveteket s pontosan megállapítani a hiányt.

— Ugy van, igaz, — szólott szakértelem-mel a felügyelőbizottság érdemes elnöke.

Amint a főkönyvet felnyitották, az utolsó lapra borsónyi nagyságu betűkkel, ez a néhány szó volt írva: Készpénzkészlet papírpénzben: 175.000 forint és 245 drb arany.

Átvettem,

zabráczai Csótár Miklós,

a Tasvári Népbank vezérigazgatója.

— Na uraim, készen vagyunk; nekem itt semmi teendőm tovább; a könyveket és irásokat elhelyezem a Wertheim-szekerénybe. Bezárhatjuk a boltot. A többi a rendőrség, az ügyészség és a vizsgálóbíró dolga.

Amint ezekből is látszik, a gonoszlelkű gazember meg cinkostársát, a buta Szmo-

leszkyt is becsapta, elhitetvén vele, hogy csak hatvan ezer forintot rabolt.

(Folyt. köv.)

Amint ezekből is látszik, a gonoszlelkű gazember meg cinkostársát, a buta Szmo-

leszkyt is becsapta, elhitetvén vele, hogy csak hatvan ezer forintot rabolt.

Amint ezekből is látszik, a gonoszlelkű gazember meg cinkostársát, a buta Szmo-

leszkyt is becsapta, elhitetvén vele, hogy csak hatvan ezer forintot rabolt.

Amint ezekből is látszik, a gonoszlelkű gazember meg cinkostársát, a buta Szmo-

leszkyt is becsapta, elhitetvén vele, hogy csak hatvan ezer forintot rabolt.

Amint ezekből is látszik, a gonoszlelkű gazember meg cinkostársát, a buta Szmo-

leszkyt is becsapta, elhitetvén vele, hogy csak hatvan ezer forintot rabolt.

Amint ezekből is látszik, a gonoszlelkű gazember meg cinkostársát, a buta Szmo-

leszkyt is becsapta, elhitetvén vele, hogy csak hatvan ezer forintot rabolt.

Amint ezekből is látszik, a gonoszlelkű gazember meg cinkostársát, a buta Szmo-

leszkyt is becsapta, elhitetvén vele, hogy csak hatvan ezer forintot rabolt.

Amint ezekből is látszik, a gonoszlelkű gazember meg cinkostársát, a buta Szmo-

leszkyt is becsapta, elhitetvén vele, hogy csak hatvan ezer forintot rabolt.

Amint ezekből is látszik, a gonoszlelkű gazember meg cinkostársát, a buta Szmo-

leszkyt is becsapta, elhitetvén vele, hogy csak hatvan ezer forintot rabolt.

Amint ezekből is látszik, a gonoszlelkű gazember meg cinkostársát, a buta Szmo-

leszkyt is becsapta, elhitetvén vele, hogy csak hatvan ezer forintot rabolt.

Amint ezekből is látszik, a gonoszlelkű gazember meg cinkostársát, a buta Szmo-

leszkyt is becsapta, elhitetvén vele, hogy csak hatvan ezer forintot rabolt.

Amint ezekből is látszik, a gonoszlelkű gazember meg cinkostársát, a buta Szmo-

leszkyt is becsapta, elhitetvén vele, hogy csak hatvan ezer forintot rabolt.

Amint ezekből is látszik, a gonoszlelkű gazember meg cinkostársát, a buta Szmo-

leszkyt is becsapta, elhitetvén vele, hogy csak hatvan ezer forintot rabolt.

Amint ezekből is látszik, a gonoszlelkű gazember meg cinkostársát, a buta Szmo-

leszkyt is becsapta, elhitetvén vele, hogy csak hatvan ezer forintot rabolt.

Amint ezekből is látszik, a gonoszlelkű gazember meg cinkostársát, a buta Szmo-

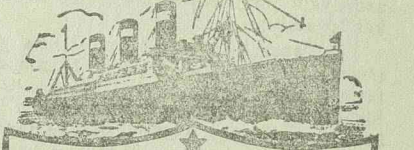
leszkyt is becsapta, elhitetvén vele, hogy csak hatvan ezer forintot rabolt.

Amint ezekből is látszik, a gonoszlelkű gazember meg cinkostársát, a buta Szmo-

leszkyt is becsapta, elhitetvén vele, hogy csak hatvan ezer forintot rabolt.

Amint ezekből is látszik, a gonoszlelkű gazember meg cinkostársát, a buta Szmo-

leszkyt is becsapta, elhitetvén vele, hogy csak hatvan ezer forintot rabolt.

A legnagyobb kényelem
Amerikába való utazása alatt.

Abban a pillanatban, hogy átépít az United-States-Line egy hajóján k fedélzetét, amerikai tulajdonságú utazók a legnagyobb kényelemet élvezhetik. A hajók oszlopon is, két, négy és hat ágyas kabinok, kávéház, étterem, könyvtár, kábel-tévé, és gazdag változatosság. Nyitva a fedélzetet átjáró, és a hajók részére kitérő zenekari, az United-States-Line hajók nyújtják a legkényelmesebb és legbiztonságosabb utazást.

Kérjen — díjmentesen — képes prospectust és hajólistát.

UNITED STATES LINES

Vezérkönyvtár Romániában:
MERCUR BUCAREST, Calea Moșilor 51, TEMESVAR
Hanyadygasse 8, CZERNOWITZ, Lillengasse No. 15

Iparművészeti

lakberendezési cikkek, u. m. lámpaernyők, divanypárnák, terítő, függönyök, fali szőnyegek stb. tervezését és kivitelezését vállaljuk.

Str. Nicolae Jiga (Lukács György-u.) 11.

Esőernyőt
minden kivitelben készít

Rosenberg Testvérek Nagyvárad
Str. Nicolae Jorga (v. Zöld utcá) 8.
Behatás gyorsan készült

Dobja ki az ablakon

pénzt, ha sok van, de ha takarékoskodni akar, iratkozon be a kölcsönkönyvtárba. Oktassa ki erre feleségét leányát és anyósát.

Mindennap be lehet iratkozni.
a Hegedüs Hirlapirodába

Ötálló magyar-német levelező

román, olasz, angol nyelvismerettel, perfect gépiró,

állását változtatni óhajtja.

Mathematikai munkálatokat kalkulációt kíván ön végez. Új állását márc. 15-én elfoglalja. Szíves megkereséseket Dr. 3. jelígre a Hegedüs Hirlapirodába kér.

KERESEK

publka szakmában jártas szorgalmas, megbízható nőtlen fiatallembert mielőbbi belépésre. Fizetési igényekkel, valamint eddigi működés megjelölésével ellátott ajánlatok „Megbízható” jelígre a kiadóba küldendők.

Veszek legmagasabb árban Régiségeket, porcellánt,

ezüstöt, szőnyeget, butort, zongorát. Hívasra házhoz és vidékre is megyek.

Sternberg I.

régiségkereskedő

Kishidő

Telefon 13-45

Tűzifa árak:

Freiberger és Schwartz cégnél

Str. Barilei (Serepó-u.) 3. Kolozsvári-u. serepó
Telefon 529.

1 m ³ l-a bunk házhoz szállítva	250 L
1 " " " " " " " " " "	270
1 " " " " " " " " " "	60
1 q botfa házhoz szállítva	40
Aprított fa	70

Hegedüs Hegedüs Hegedüs Hegedüs
Hirlapiroda Hirlapiroda Hirlapiroda
Hegedüs Hegedüs Hegedüs Hegedüs
Hirlapiroda Hirlapiroda Hirlapiroda

Hegedüs Hegedüs Hegedüs Hegedüs
Hirlapiroda Hirlapiroda Hirlapiroda
Hegedüs Hegedüs Hegedüs Hegedüs
Hirlapiroda Hirlapiroda Hirlapiroda

VIZUM

Kölcsönkönyvtár van a
Hegedüs Hirlapirodába

Jelmezzruhák

fiúk és lányok részére, valamint tavaszi ruhák és kosztümök izléses kivitelben és jutányosan készülnek

OZV, RÁCZ HERMANNE

gyermekruha szalonjában,

Sr Nicolae Jorga (Zöldfa utca) 6. sz.

Ácsmunkát CZINA ISTVÁN

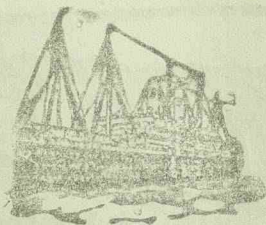
ácsmester, Oradea-Mare
Strada Eroilor Vitéz-u.) 1. zetését vállalom.

helyben és vidéken. Bármineműe szakmában vágó munkálatokat a legolcsóbb egységáraink mellett vagy vetetést vállalom.

White Star Dominion Line White Star Line

direkt szolgálat

Cherbourg
Havre

An'wa'pen
Hamburgból

KANADÁBA

Hét nap alatt három naponként induló óriáshajókkal. — Vizum- és hajóügyekben felvilágosítással szolgál:

N. Brück & Co. Filiale Oradea-Mare
Str. Alexandrii No. 11. (Kereskedelmi és
Iparkamara épület)

256

Régiségeket vásárol és elad

Különlegességek
porcellán, üveg,
fayence és email.

Nagyvárad,
Strada I. C. Bratiano (Szaniszló-u.)
1 szám.

Feltalálók figyelmébe

Találmányokat kidolgozók
/e-ra is, gép elektro
technikai konstrukciókat meg
vásárolók. Érdeklődésekre
szakszerű és díjtalan fel
világosítással szolgálok.

Szigoru titoktartás.

Künstler,

műszerész

és elektrotechnikus.

C. Voda (Szacsavay-u.) 89.

Str. Regele Ferdinand 9,
őzv. Petri Árpádné lát
szerész üzletében van

HERBST

ékszerész és óras rak
tára aranyat, ezüstöt,
brillánsokat magas ár
ban veszek.
Megérkeztek a schveici
zseborák.

„Rador” 755

DIANA SÓSBOROSZESZ
AZ EGYEDÜLI VALODI
ÜGYELJÜNK A DIANA NEVRE

Sir a baba nappal, éjjel,
Kis kocsiját rugja széjjel,
Vigasztalják mindhiába
Ha nincs SZÖKE kocsijába.

Gyermekkoosk gyári árban kaphatók.

SZÖKE MIKLÓS-nál

Strada Vlahuta (v it Szent János-utca) 22. szám.

Szakszerű javítások, gummizások, enyők stb.

Nagyohtalók figyelmébe!
A legújabb rendszerű berlini villamos

zsebtelefonok

(A uszik készletek) nagyohtalók részére kaphatók:
Németi Mór Nagyvárad, Alexandri (Teleki)-u. 15.
szám alatti lakasan, ahol azok bárki által kipróbál
hatók naponta 2—6-ig.

Hogy össze ne tévesszék a valódi

BOUQUET D'ORIGAN

Ch. Dupré, PARIS

gyártmányú kölnivíz, krém és pudert

más hasonló, de alsóbbrendű készítményekkel, felkérjük, hogy csakis Bouquet D'Origanat kérjen és vigyázzon jól a névre.

Közföldre utazóknak

Utlevél és Vizum

ügyekben

Leggyorsabb Legolcsóbb

Schreier

Tisza Kálmán-tér

Díjmentes felvilágosítás

Közföldről érkezőknek

Egy öltöny 700 Leibe elvészítése kerül

Jobb munkát kap, mint a jótéren. Minden e szakmába vágó munkákat a legolcsóbban készítik:

SCHREIER URI SZABÓ

Oradea-Mare, Str. Cogălniceanu (Várady Zs.-utca) 2

Festékküzlét

Mindenféle festéka legelőnyösebb árban kapható.

Biró

Str. Vlahuta (Szent János-utca.) 32

Treuer János

Tudatom a n. é. közönséget, hogy a Piata Unirii (Szent László-tér) 7. sz. a. szobafestő és mázó műhelyemet megnyitottam. Szolid árak. A n. é. közönség szíves pártfogását kérem.

Piata Unirii (Szt. László-tér) 7.

Sirada Rimanóczy-utca 4. sz.

A heringvák, keztük, soknik, rövidárak, szabókellékek és nyakkendők legolcsóbb bevásárlási forrása. Jumperpamut 4 Lei 60 b. dekaja

„ELDORÁDÓ”

divatruház, Rimanóczy-u. 4.

ÚJ KEZIMONKA SALON

Kapucinus utca 19. sz. alatti kezimunka szalonomat megnyitottam. Azsurozas, reneseus, madeira, rischellieu, cakkozas gépen, ami felismertettségig azonos a kézi himzés-sel, de áránálul olcsóbb. És mindenem kézi himzéseket is leg szebb és legolcsóbban vállalok szmírna, peress goblen, kelm és tile munkák a legolcsóbban rendelkeztek meg.

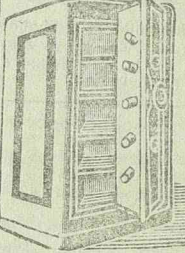
A nagyközönség szíves pártfogását kéri: **Barta Maczó.**

Új festékküzlét

Rósenberg Herman

Rimanóczy-utca 2 szám.

Mindenféle festék és háztartási olajok a legolcsóbban beszerezhetők. Iparosoknak árengedmény.

Pénzét okmányait ékszerait értékpapírjait

abba a pénzszekrenybe helyezze el, melyet kizárólag előrendű kivételben a „STABIL” Gépek és Felszerelések Lerakatakán a legolcsóbban szerezhet be.

„Stabil” Gépek és felszerelések lerakata

Oradea-Mare, Vias M (Nasz. piac) 11

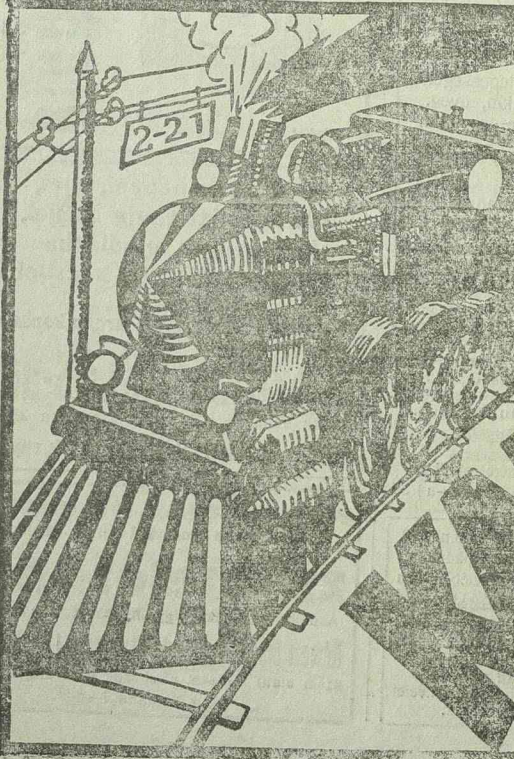
Távratcim: „STABIL”. Telefon: 18-86.

irodabutorok, parketták

Rimanóczy

műbutor és parkettgyár

rt. Oradea-Mare Strada Clujului 117. Telefon 279.

VIZUM

KIMAN és SZIRMA

LEGGYORSABB ÉS LEGOLCSÓBB

STRADA GENERAL MOSOIU (MEZEI UCCA) 7.

FUTAR MEGBIZÁSOKRA (CLUJ, BRASOV, BUCURESTI)

ELŐFIZETÉSEKET HAVIÁLTALOMBA IS ELFOGADUNK

NYILTÉR

Nyilatkozat. Bujk Béla tanárnak, a „Nagyvárad” február 24-iki számában megjelent sértő nyilatkozatára azzal felelek, hogy valótlan állításaiért és rágalmozásaiért, amit lakásügymben ellenem mondott, bírói feljelentést tettem. Valótlan az az állítása is, hogy én nem vagyok a „Columbia” fehérműgyár alkalmazottja. Hogy az vagyok, a kezeimben levő irással igazolom. Zetényi Zsigmondné.

Dr. Joan Pop ügyvéd irodáját Bucurestiben Calea Victoriei 124. I. alatt megnyitotta.

Értesítés

Tipografia și Librăria Românească R.-T. Oradea-Mare nyomda vállalatnál alkalmazásban volt Meckl Ottó achisitor ezen állásától 1924. március hó 1-vel megvált. Nevezett fenti részvénytársaság részére nem megrendelést, sem pénzt fel nem vehet s így vállalatunk fenti időpont után a neki átadott megrendelések és pénzeket semmi felelősséget nem vállal.

Tipografia și Librăria
Românească.

Értesítés.

Az Oradea-marei Izs. Szentegylet, Chevra Kadischa ezennel közhírré teszi, hogy a szokásos évi tagfelvétel f. é. március hó 2-án, vasárnap d. u. 3 órakor veszi kezdetét.

A felvételt egy külön e célra kijelölt bizottság eszközli 3 egymásután következő vasárnapon és pedig március 9, 16 és 23-án d. u. 3—5 óra között.

Felkérjük mindazon t. hittestvéreinket, akik egyetünk kebelébe lépni óhajtanak, hogy felvételük végett a fenti időben az Orth. Izs. Hitközség Str. Monastirii (Zárda-u. 2.) tanácstermében jelentkezni szíveskedjenek, annál is inkább, mivel erre egész éven át több alkalom nem nyílik.

Tisztelettel

Kaufmann Márton
a bekebelezési bizottság elnöke.

MOZI

— Az Apolló mozgósínházban ma, vasárnap először kerül vetítésre a „Gyermekek” című 6 felvonásos életkép. Pasau és Tostary „Kiskoruk” című híres regénye után készült filmben a főszerepeket Hanny Weisse, Olaf Storm és Karl Falkenberg ismert filmművészek játsszák. A hatfelvonásos, mindvégig érdekfeszítő Atlanti-film három napig, vasárnaptól kezdve marad műsorban. Ma, vasárnap az előadások 3, 5, 7 és 9 órakor kezdődnek. A 3 órai előadás mérsékelt helyárú.

— Lucianó Albertini ma utoljára játszik a Dorian filmszínházban „A fenyegetések” című 6 felvonásos kalandfilmben, a melyben házak és kőművek tetején a legbizonytalanabb mutatványokat végzi. A 3 órai előadás mérsékelt helyárú. Holnap, hétfőn látható először „A Sejk” című 6 hosszú felvonásos keleti film, melynek főszerepeit a két legszebb filmszínész, Agnes Ayres és Rodolpho Valentino alakítják.

— Conrad Veidt, Olaf Föns és Erna Morena ma utoljára látható „Az örök éjszakák” című filmdrámában a Vigadó mozgósínházban. Egy rendkívül érdekes szerelmi történet keretében nyújt a három kiváló filmszínész elsőrangú alakítást. A férj, feleség és barát híres háromszögét csodás művészettel játsszák meg. Ma a fel 4 órai előadás mérsékelt helyárú.

Gyorsírás
(magyar-német)
gépírás
könyvvitel
12 év óta legjobban

Donát-nál
Str. Gojdu
(Beöthy Ödön-utca)
80. szám.
Előkészítés
magánvizsgákra.

Órát, ékszer

chinaezüst

disztárgyakat
szerviseket
olcsón árul

BEER

Str. Iosif Vulcan 1 szám.
Nagy Sándor-u.
Óra- és ékszer javítások.

Magasan díjaznák

ügynököket, ügynőket, kik ipar-
telepemet sürgősen elkeszíteneik.
Cim a kiadó vatalban.

Licitațiune minuendă

Comitetul par. ort. român din Roit, voină a da în întreprindere edificarea a din nou a bisericiei de acolo prin prezenta publică licitațiune pe ziua de 23. Martie, 1924 d. m. la 2 ore în școala din Roit.

Planul și preliminarul se pot vedea pînă atunci la casa parohială din Roit zilnic dela 8 ore a m. pînă la 4 ore d. m. Reflectanții vor depune vadiu 10%. Ofertele se vor da în scris în plic sigilat. Comitetul par. va alege fără privire la preț, acela care dă mai multă garanție. Pentru licitant ofertul este obligatoriu momentan, dar parohie după aprobarea superioară.

Reflectanții nu pot sosi diurnă s'au spese de călătorie.

Roit, la 25. Febr. 1924.

Pentru comitet:
Teodor Borha
paroh, președinte.

Március 10-én nyílik meg

Pölöskei

hölgyfodrász manicűr szalonja
Str. Teatrului (Színház-utca) 4 szám.
(Adorján palota)

Convocare.

Firma Daniel Berger fabrica de spirit și drojdie S. A. va ține adunare generală ordinară a VII. la 11 Martie a. c. d. m. la ora 4. în biroul advocațional al Dlui Dr. Francisc Kertész (Oradea-Mare Str. I. C. Brătianu No. 4.) la care acționarii sunt invitați.

Ordinea de zi a adunării generale:
1. Raportul consiliului de Administrație și al cenzorilor cespse anul gestiune 1923.
2. Expunerea bilanțului și socotelilor finale și hotărâre asupra acelor.

3. Descărcarea consiliului de Administrație și cenzorilor.
4. Eventuale propuneri.

Bilanțul și raportul se poate vizita de către acționarii în biroul al societății (Str. Tranșilvaniei No. 5) în fiecare zi între orele oficiale.

Oradea-Mare, la 29 Februarie 1924.

Direcțiunea.

A legfinyásabb asszony is

meglepődne azon a ragyogó tisztaságon, mely az Uhu pótkávégyárban uralkodik. Csudával határos, mechanikai készülékek mossák, vágják, pörkölik, örölik a cikória-gyökérből a három csillagos Uhu-kávét. Tegyen, ha ugyan már nem tett kísérletet a három csillagos Uhu-kávéval.

Kőbányai Polgári Szertőzűde és Szeni István Tápszerművek Részv.-Társaság

Eladó ingatlanok

Vidéki jobb városban gőz- és kádforró, lakás és teljes felszereléssel 1.200.000. Harom járatu új gőzmalom Varadhoz közel jó uton 500.000. Ház bent- és kocsma üzlettel 300.000. Kézimunka üzlet közel a kispiachoz. Tizenegy haa helyenkent 25.000. Kettőlakásos ház (sarok) üzletnek alkalmas 140.000. Új ház szobás konyhás lakással 120.000. Harom hold azölő 2 szobás házsal 280.000. Újház három szobás, fürdőszobás at vehe 6. Ház olaszí részen cserelakással 130.000. Ház csillagvárosban jókarban átvehető 2 szobás lakása. Ház 3 lakásos 200.000. Ház 5 szoba, fürdőszoba központban egész átadó 450.000. Kastely 24 hold földdel gazdasági épületekkel 550.000. Timár-utcan ház 280.000. Földek 4 holdtól 33-ig, 2 holdtól 23-ig. Értekezni:

Tománénál, Nilgesz-telepen

d. u. 3—6-ig Sit. Ladislau (Körös)-utca 21. sz.

munkaerőt

Helyi jól bevezetett kereskedelmi vállalat keres eloglaltsággal járó iertii vagy női

munkaerőt

40.000 lei kaucióval. Havi fizetés és garantiát haszonrészesedés mellett. — Részletes teljes című ajánlatokat „Kaució” jellegre, a kiadói hivatalba kérünk.

Nr. 15/ execuțional. — 1924

Publicație de licitație

Subsemnatul executor judiciar delegat, prin aceasta aduc la cunoștință publică, că în urma deciziei judecătorești de ocol-urbanizării din Oradea-Mare de sub Nr. 10122/923 esteptuindu-se execuția de esconten-tare-asigurare în favorul urmeritorului Carol Deutsch domuchiat în Oradea-Mare și reprezentat prin advocatul Dr. Desideriu Rozenberg în sarcina urmeritului din Oradea-Mare pentru sume de 2700 Lei capital și accesorii și ordonându-se prin decizia judecătorești de ocol urbană din Oradea-Mare sub Nr. 10122/923 licitația asupra moșiei și gilaui și altor mișcătoare seces-trate și estimate în valoarea pe 4100 Lei se fixează termen de licitație pe ziua de 3 martie 1924 în comuna Oradea-Mare Str. Gojdu Nr. 55. Parcul Eminescu (Em-léktér, Nr. 24 a. m. 11 ora când mișcătoarele seces-trate se vor vinde pe lângă plățirea prețului de cumpă-rare în numerar și în caz de necesitate și sub prețul de estimare, și pînă la concurența creanței seces-tran-ților anteriori ori a supraseces-tranților intrucât aceștia și-au câștigat asupra acestora drept de ipotecă.

Oradea-Mare, la 8 februarie 1924

Valentin Bako
executor judiciar

Van még eladó

nagy mennyiségű

Rózsa magas törzs

bokorrózsa és kúszórózsa

Ambrósi, Fischer
és Tsal r.-l.

AIUD-NAGYENYED

Arjegyzék kívánatra ingyen!

A legkisebb hirdetés ára 20 lei

A NAGYVÁRAD APRÓHIRDETÉSEI

Egy szövevény 2 lei
vastag betűs 4 lei

Házasság

Fiatal urleánynak 300.000 lei hozománnyal megfelelő izr. férjért keresek, kereskedőt, vagy jobb hivatalnokot. Leveleket "Házias" jellegre a Hegedűs Hirpirodába. 19H

Középkorú özvegy férjhez menne több százezer leit érő ingatlan vagyona van. Levelet "40 jellegre" a kiadóba. 25

Videki éhes, vagyonsor uriember házasságot önját kötni hozza. Jó megjelölésű magános iparos özvegye vagy más ünnevet. — Jurák Sándor, B. Haradiszeg. 12

Állami tisztviselő, 48 éves, keresztény, házasságkötés céljából megismerkedne olyan komoly nővel, ki vagyonnal vagy biztos jövővel rendelkezik. Levelet "Tisztviselő" jellegre a kiadóhivatalba. 906

Oktatás

Játékkészítő tanfolyam. Szóvet játékok készítésének elsajátítására, ami biztos existenciát biztosít bármelyik. Felvilágosítás 4-6 óráig. Str. Episcopului (Pável-u.) 19. sz. 18H

LAKÁS

Első emeleti kőszobás, alkalmos lakásomat háromszobás, fűtőszobás lakással. Cim a kiadóban. 978

Két ágyas butorozott szobát, fűtőszobával keresek, csak aug. egy pár napig használja, nem nagyváradi úr házaspár. Jó árt. leír. Cím: tessék a Hegedűs Hirpirodába leadni. 993H

Butorozott szobám vannak, kisebb házakat keresek. Ugyanakkor Str. Giorgeriu (Uri-utca) 11. 873

Kőszobás, minden mellék-helyiségekkel, fűtőszobával, ezenkívül több lakással, különbejáratú szobáim vannak. Iroda Str. Episcopului Pavel-utca 5. 29

Ki tud fiatal házaspár részére két szobát, fűtőszobával használatra esetleg butor nélkül. Cim a Központi Újsághirdetésben. 16

Butorozott különbejáratú szobáim tudok. Lakásokat, lakáscseréket közvetítek. Üzleti helyiségek, műhelyek ajánlatok. Ingatlanok közvetítés. Balázsné, Str. N. Iorga (Zoida-utca) 21. Telefon 815. 11

Különbejáratú szoba esetleg butorral vagy anélkül keres a központban. Cím: a kiadóba. 33

ARANY BEVÁLTÓ

Horváth Imre

De Oro mellet

ARANY! EZÜST

BRILLIÁNS

GYÉMÁNT

PLATINA

BEVÁLTÁS

BEVÁLTÁS

BEVÁLTÁS

BEVÁLTÁS

BEVÁLTÁS

BEVÁLTÁS

BEVÁLTÁS

Alkalmazás

Fehérnemű varró női fehérnemű varrást vállal házánál is olcsón. Cim Rotterné Str. Gogolniceanu (Várad) Zsigmond-u. 15. 952

Szalma varrónőket, masamodokat, tanulóanyagokat felveszek. König, St. Ladislau (Körös-utca) 16. sz. 984

Snohe deutesche Fräulein zu einem 9 jährigen Mädchen. Sebestyen. Str. General Mosoiu (Mezey Mihály-u.) 14. 994H

Kiszoigáló kisasszony, aki a cukorka szakmában már járatos, felvételt Gróza József cukorkaüzletében Bul. Regele Ferdinand 4. 994H

Utazó jó erő alkalmatosságot nyújt 1 portálós rövidtávközlekedő órával, melynek feltételek mellett. Ajánlatok "Állandó" jellegre Hegedűs Hirpirodába. 5H

Románul tudó gépirókiasszonyt keresek azonnal. Dr. Haragus közlegyőz. 24

Jobb iparos asszony varráscsarnok, társalkodóni vagy háztartásnői állást vállal. Cim Hegedűs Hirpirodában. 21H

Deutsches Mädchen oder Frau zu 2 jährigen Knaben gesucht. Gyapipar, Regele Ferdinand 13. 30

Keresünk azonnali belépésű perfect gyors- és gépiróti vagy gépiróti, ki kereskedelmi irodában már alkalmazva volt. Németül tudók előnyben részesülnek. Irásban ajánlatok fizetési igényekkel a kiadóba "Nagy kereskedő" jelleg alatt kértetnek. 27

Keresek egy jóvaló minden leányt jó fizetéssel. Str. N. Zsiga (Lukács-György-utca) 12. sz. 17H

Mindenek főzőnő azonnal felvételt Bul. Reg. Ferdinand (Rákóczi-ut) 10. sz. 15.

Ügyes mindenek szakácsné gyermekeket nézspárhoz azonnali felvételt. Mária Királyné (Bémer, tér. 3. Molnár. 14

Főző tudó tisztességes mindenest keres két tagu család. Str. Prințul Carol (Szilágyi Dezső-u.) 4. sz. 1. emelet. 10

Perfect deutsch ungarisch französisch rumänisch stenographist, Korrespondent ándert Stelle. Adressen bittet in Administration. 7

Masamodnő keresek, ki önállóan dolgozik. Cim a kiadóban. 34

Házvezetőnőnek vagy főzőnőnek ajánlkozok szerény fizetésért keresztény családdal intelligens nő. Címeket a kiadóba. 35

Vadászleányverek

javítását, jókora bontását és bontását, valamint vadászati díszkellékek készítését és javítását szakszerűen eszközöl

Künstler

armurier — ígyvermüves
Cuza Voda (Szacsavay)-u. 89

Jegyző irodába románul és magyarul tudó férfi vagy nő felvételt. Cim a kiadóban. 26

Adás-vétel

Eladó egy kirakati rézálvány, 4 metszett ívvel, teljesen jókora. Bul. Reg. Ferd. (Rákóczi-ut) 30. Szász. 763H

Bévezető jól jövedelmező iparvállalatból társrészt eladnám. Cim a Hegedűs Hirpirodában. 986H

Alkalmi árban kaphatók kisebb perzsaszőnyegek, himzett fehérnemű garnitúrák. Kaufmann kézművesüzletében, Str. I. C. Bratianu (Szaniszló-u.) 991

Villa eladó közel a nagyállomáshoz. Előszoba, 3 szoba, konyha, összes melléképítmények, baromfi és virágos udvar. Nyári vendéglőnek különösen alkalmas. Cim a kiadóban. 880

Magyarországi törvényhatóság városban teljes bevezetői huszonkét ágyas szanatórium, műtőterem felszereléssel, köntöggel, villamos eszközökkel eladó. Közlekedő megújítható kiadóhivatalunkban. 8

Varadi Zsigmond (volt Szaniszló-utca) 44. számú ház azonnal eladó. 9

Eladó sürgősen, azonnal beköltözhető 4 lakosú jó ház olcsón. Str. Páci (Béke) 1-a. 32

Gyermekkoszt fehér, teljesen jó karba, aig használt, eladó. Cim a kiadóban. 13

Harisnyák
nyakkendők, keztük, gombok, csipkék, cérnák, gyöngyök nagy választékban, a legolcsóbban beszerezhetők
Guilmann Chajem
Sas-passage.
főbejárattal szemben.

Magas árban veszünk butort, szőnyeget, porcellánt, zongorát, Wertheim kasszát egész lakásberendezéseket.
Meghívásra házhoz megyünk
Beck és Benjamin
Strada Gogolniceanu
Olcsón kiárunk rakományt levő perzsai és gyári szőnyegek, ebédli és halóberendezéseket, antik butorokat. Telefon: 1703.

Butor

világos háló szoba és konyha butorok olcsón kaphatók. Használt diófa ebédli szekrény eladó.
Szárász Miklós
műasztalos
Str. Ladislau (Körös u.) 48. szám.

Butor

világos háló szoba és konyha butorok olcsón kaphatók. Használt diófa ebédli szekrény eladó.

Butor

világos háló szoba és konyha butorok olcsón kaphatók. Használt diófa ebédli szekrény eladó.

Butor

világos háló szoba és konyha butorok olcsón kaphatók. Használt diófa ebédli szekrény eladó.

Butor

világos háló szoba és konyha butorok olcsón kaphatók. Használt diófa ebédli szekrény eladó.

Eladó ampirstilű elefántcsont legyező (vitrin darab), nagyon szép mediterraneusz ajtó milliőrök, futók, tálcaterítők, abroszok, stórok, ágycitók, file motívok, betétek, klópi csipke és betét. Kötött teher, arany és színes terítő, szita gobelin, gobelin képek rányával és enklák, montirozatlan diványpárna, kelim abrosz és drapéria és sarga selyem paplan. Nagyon szép fehérnemű, ingek, nadrágok és leibhenek, selyem rojtos kendő. Egészen új szürke szövet kosztüm és estélyi ruha, sarga selyem, autóbundák, zsanzsál, lámpaernyők, szaniszló (szobagöztűrdő) — perzsai szőnyegek, ebédli 24.000 lei, perzsai ebédli szőnyeg, perzsai és színes átvételi, igen olcsón, 2 ablakra nordis függöny, indiai ezüst szál, keleti faltárgyakon szép eredet ágycitón új jelmezruha, színes és fehér abroszok, szalvéta. Bulw. Reg. Ferdinand Rákóczi-ut) 30. Jobbra. Szász. 677H

Eladó egy 12 személyes kávé és moka szerviz, nagyon szép rézkarc, angol művészeti, 12 személyes fehér himzett abrosz szalvétával, Regele Ferdinand (Rákóczi-ut) 30. sz. Jobbra. Szász. 674

Eladó magyar stílű hallberendezés. Bul. Reg. Ferdinand 30. szám. Jobbra. Szász. 738

Vízli turbinát és benzín motort megvételre keresek. Buciuman Forosig Vinur. 31

Egy nagy szövőszék, egészen új, eladó Str. Covrigilor (Pereces-u.) 14. 20H

Magánház előkelő utcában átvenni lakással eladó. Értekezhetni dr. Frago Sándor ügyvédnél, Str. Episcopului Pavel-u. 22. sz. 22H

Keresünk gyárüzemnek alkalmas kb. 8 20 méteres épület udvarral (kisebb telepek) iparvállalat vagy közelében azonnal. Címeket "Bérelt" jellegre a Hegedűs Hirpirodába. 23H

Eladó szép fekete valódi antik garzon hálószoba. Str. Csengeri-u. 8. Zsoldosné. 9-9H

Eladó egy családnak való kis ház Str. Cár mizi Tégelavető-u.) 6-a. Erdekldődni Str. Goidu (Beóthy Odón-utca 37. ajtó 2. 1

Arany, ezüst, gyémánt, briliáns és hamis fogakat magas árban bevaltok, órák és ékszerek alkalmi árban kaphatók ugyanott egy szép kőrisa ház és szép perzsai szőnyegek eladók.

Weisz Lipót
órás ékszerész és régiségkereskedő. Strada Avram Iancu Kossuth-utca 18.

Varrógép

Kerékpár

javító műhely és raktár

Felelősség mellett használhat és új gépek:

Singer — — 1000 Llei

Karikahajós — 2500

Iparogép — — 8000

Használt gépet és kerékpárt veszek

H. Eisonberger

Pla a Mihal Viteazul

Ragyplac-tör 5. szám,

Uj huspiacal szemben.

Magas árban vesznek

brillians, arany, ezüst ékszereket és dísztárgyakat, töredék aranyat, ezüstöt, arany szápadlást, arany és más hamis fogakat,

Freund Benjamin

ékszerész, Nagyvárad, Cales Regele Ferdinand (Rákóczi-ut) 11. Széchenyi-szálló épület.

Ékszer olcsó áron kapható.

ÓRÁK

szakszerű javítását a legkomplikáltabb kifogástalanul

TISZAY

vegi Strada Alexandrii (Teleky-utca) 9. szám alatt

Ismét magas árban VESZEK ARANY EZÜST és "brillians tárgyakat KLEIN

ékszerárúház Avram Iancu (Kossuth Lajos)-utca 4 szám

Különfélék

Gépaionrozzást jól és olcsón készit Erbsteinné, Str. Cuza Voda (Szacsavay-u.) 28 vagy Szlaroveszky-utca 11. sz.

3 pár harisnyából 2 párt, 2 pár zokniból 1 párt varr Gondáné, Str. Simeon Baranuj (Damjanich-u.) 2. sz. ajtó 3. Ny.

Zsebkendő csipkék mintá után olcsón vállalkoz. Cím: a Hegedűs Hirpirodába kérek. 617

Társulnők elsőrendű ruhavásárlónak. Uz elem van nagy vevőkörrel. Cim a kiadóban. 992

Ütővel, őriet és bármily igazolványhoz szükséges fényképek, Nagyvárad illetékel leigolcsóbban, 20 leitól kezdve készílnék Zenker fényképszéknél Str. I. C. Bratianu (Szaniszló-utca 25. Fejvétel este 8-ig.

Jutányos áron elsőrendű házikoszt ká, háló, bent és kihordásra. Tisztviselőknek kedvezmény. Str. Orfelnatulul (Arváz-utca) 1. sz., ajtó 1. 956

24% kamatra keresünk magánpénzt teljes lefedetl. Adásvétel Rtg. Parcul Traian (Széchenyi-tér) 12. Ertesien átútan. 4

Hogyan jutok gyorsan Amerikába? felvilágosít Klusek, Paris 5. e. rue Boutebrie 8 885

Harisnyát fejelek, javitok, újakat kötök szépen, olcsón, Str. Covrigilor (Pereces-utca) 2., sarok. 953

200.000 (kettőszázezer) Lei bármilyen kis tételekben, betáblázás, kezibiztos ték kereskedőnek csupán váltófedezet ellenében azonnal kiadó. Iroda Str. Episcopului Pavel-utca 5. 28

Vesznük
butorokat, szőnyeget teljes lak- és iroda berendezéseket, Wertheim kasszát, zongorát, csillárokat, porcellánokat, régiségeket stb. Meghívásra házhoz megyünk.

Frenkel és fia

Butor, szőnyeg és régiségkereskedők Str. General Mosoiu (Mezey Mihály) utca 10

Elcserélném

Str. Goidu, Beóthy Odón-utca két szobás-konyhás lakásomat a város bármely részében levő két, esetleg három szobás modern lakással.

Lelépést fizetek

Ugyanakkor díjazok. Cim a kiadóban.

Hamis fogakat

brillians, gyémánt, arany és ezüsttárgyakat magas árban vesznek

Kohn Henrik

Avram I. (Kossuth-u.) 7.